

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 10— Din

za tuzemstvo 20— „

Oglas po tarifu

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica

št. 1. Tel. št. 22

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri pošti, čekov

zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 26. februarja.

V soboto popoldne so gospodje Pašič, Marković, Ninčič, Stojadinović ter Seipel, Grünberger in Hoffinger podpisali konvencije o gospodarskem sporazumu med Jugoslavijo in Avstrijo. Danes je mogoče napraviti nekoliko bilance predvsem kar se tiče naših krajev. Glede avstrijskih zahtev sta v prvi vrsti prizadeti Slovenija in Dalmacija, čeprav, ki sta pred prelomom imeli svoj glavni politični in tudi gospodarski center na Dunaju, in ki sta bili torej pri pogajanjih enimeno zainteresirani. Značilno za sedanjost radikalno vlado je, da ni med pooblaščenimi delogate postavila niti enega dobrega poznavalca naših razmer in da je tudi med eksperti bila ogromna večina ljudi, ki niso dovolj informirani. Na drugi strani se je Pašič, Marković, Stojadinović silno mudilo in njihova popustljivost je bila upravnost. Tem trdovratnejši so bili, naravnost, v tej situaciji Avstriji, katerim se je na celi črti popuščalo. Delegati našega združenstva in naših denarnih zavodov so bili predmet popolnega omalovaževanja zlasti s strani ministra Markovića, o katerega nazorih bi se dala napisati cela knjiga. Posledica te brezbrzičnosti, površnosti in morda še nečesa drugega je, da plačamo stroške avstrijsko-jugoslovanskega sporazuma predvsem mi Slovenci in Dalmatinci.

Kruto smo oškodovani v prvi vrsti vsled relacije, po kateri naj se izravnavajo predprejeto medsebojno privatni dolgov in terjatve. Naše gospodarske korporacije so v izvršitvo utemeljeni vlogi zahtevale relacijo 100 predvojnih kron za 100 jugoslovanskih. Po mirovni pogodbi bi nam Avstrija morala plačati za 100 predvojnih kron približno 40 švicarskih frankov. Sedaj dobimo 8 dinarjev. Izguba je ogromna. Na obupno vprašanje, kako naj potem izplačujemo naše male zadruge, ki imajo razmeroma mnogo takih terjatev, svoje vlagatelje, je gosp. Marković mirno odgovoril, da jim pač naj odtegnemo primerno vsoto.

Poseben udarec je radel tudi naše delavske zavarovalnice, ki imajo terjati od bivših avstrijskih central kakih 20 milijonov predvojnih kron premij, torej delavstvu namenjena denarja. Avstriji niso hoteli pristati na to, da bi tuji za to dolg veljala relacija 100 : 32, oziroma 100 : 8. Nudijo nam za zlate krone svoje avstrijske, ali z drugimi besedami: za 20 milijonov predvojnih kron — 30.000 naših dinarjev! Ravnotako je skoraj docela izgubljen denar poštne hranilnice, kar znaša okrog 50 milijonov predvojnih kron.

Naše hranilnice, zadruge in drugi finančni zavodi so pred in med vojno kupili precejšnje množice avstrijskih vrednostnih papirjev, dunajskih, graških, solnograških mestnih zadolžnic, raznih deželnih obveznic ter delnic raznih avstrijskih podjetij. Ti papirji so bili deloma deponirani v Avstriji. Brez vsake pravne podlage jih je avstrijska vlada marca meseca leta 1919. zaplenila ter proti določbam mirovne pogodbe držala tudi pozneje pod zaporo. Jugoslovanski državljani z njimi niso mogli razpolagati v času, ko je avstrijska krona še dobro stala. Nikdo ni sedaj od Avstrije zahteval odškodnine, papirji pa so postali deloma resni papirji. Celovške mestne obveznice se n. pr. izplačujejo po relaciji 100 zlatih kron = 100 aK, ali 11 para! Naša izguba pri teh papirjih se ceni na 50 milijonov kron!

Celokupna škoda iz ravnokar navedenih razlogov je torej okrog 200 milijonov kron. Vsteto ni vojno posojilo, ki je docela izgubljeno.

Ze v naslednjem listu smo poudarili, da pada ta udarec na pleča našega malega človeka, ki je vinar po vinarju zbiral ter svoje skromne prilhanke nalagal v svoje male zadruge, hranilnice, v premijah pri delavski zavarovalnici. Radikalna vlada se je lahekce arca odločila za pristonek na pogodbu, katera je, kakor smo rekli, res napisana na kožo Slovenca in Dalmatince.

Gospodje radikali pa se pripravljajo na še nadaljna junaštva. Prihodnji mesec se pričnejo z Avstrijo pogajanja za trgovsko pogodbo, ki naj otvori avstrijski industriji svobodno pot v našo državo. Avstriji zahtevajo predvsem znižanje uvozne carine za svoje eksportno blago; so to predvsem čevlji in drugi usnjarski izdelki, fina tekstilna roba, konfekcija, poliščilo, železna roba, stroji. Medtem, ko se gosp. Stojadinović uspešno trudi, da bi z zmanjšanjem izvozne carine na svoje dvignil cene mesa in masti do neznačilnih višin in pri vedno rastočem domani-

Avstrijsko-jugoslovanske konvencije

BILANCA SPORAZUMA ZA NAŠO OŽJO DOMOVINO.
(Glej tudi današnji uvodnik!)

Beograd, 26. februarja. d. O konvencijah, ki so bile podpisane v soboto, je izvedel Vaš dopisnik še sledeče: Konvencija o sekvestriranih stopi takoj v veljavo. Kar se tiče povračila likvidirane avstrijske lastnine, je ostalo tolnačenje določbe, da se morajo vrniti odnosno plačati odškodnine za likvidirano lastnino avstrijskih fizičnih in pravnih oseb, se odprto. Avstriji so izrecno izjavili, da sumirajo tudi nemško-nacionalna bojna društva pod to določbo. Prvotno niso naštetli na odpor, pozneje se je naša vlada postavila na stališče, da so Schulverein, Südmarka, Alpenverein društva, ki so bila (kot podružnice) tudi pri nas registrirana. Sporazum glede tolnačenja se ni dosegel in avstrijski kancelar Seipel smatra, da se bo to še v poznejših pogajanjih »razčistilo».

Konvencija o likvidaciji terjatev stopi v veljavo po sledečem postopku: Avstrijska vlada si je pridržala pravico, da te-

kom 15 dni izjavi ali definitivno sprejme relacijo 100 predvojnih kron = 8 Din, ali ne. Za Jugoslavijo postane konvencija pravno obvezna, čim jo odobri parlament. Kot dan obratna velja 15. marec 1919 (ne 1. november 1918).

Glede odškodnine za vojno škodo, povzročeno od naše vojske na Koroškem, bo odločevala posebna mešana komisija, ki določi tudi odškodnino za one oficirje — avstrijske državljane, ki so povodom vloga baže utrpeli škodo na našem ozemlju.

POROČLO AVSTRIJSKEMU PARLAMENTU.

Dunaj, 26. februarja. j. Zunanji odsek avstrijske narodne skupščine je sklican za četrtak k seji, na kateri bo zunanji minister dr. Grünberger poročal o beograjskih pogajanjih.

Kralj Aleksander podpisal konvencije z Italijo

NAŠA KOMISIJA ODPOTOVALA V OPATILJO. — SUŠAK SE IZPRAZI DANES?

Beograd, 26. februarja. r. Včeraj je prispel semkal tajnik našega poslanstva v Rimu Milan Stanković in prinesel s seboj original ratifikacijske listine o samtamargheritskih pogodbah, ki ga je podpisal italijanski kralj 22. t. m. Zunanji minister dr. Ninčič je bil včeraj ob pol 5. sprejet na dvoru in je kralj Aleksander pri tej priliki podpisal originalno ratifikacijsko listino z istim datumom. Včeraj zvečer se je poslaniški tajnik Stanković vrnil v Rim, da izroči listino ministrskemu predsedniku Mussoliniju.

Jutri se sestanejo v Opatilji naši in italijanski eksperti. Naši delegati admiral Prica, profesor Silović in Rašić so odpotovali že včeraj v Opatiljo, kamor so krenili tudi italijanski delegati iz Rima. Generala Ljuba Milič in Barbarich se sestanejo v Zagrebu.

Jutri dopoldne prevzame naša uprava Sušak. Po sklepu vlade se bo okupacija izvršila brez velikih manifestacij.

Zagreb, 26. februarja. n. Včeraj je minister dr. Ninčič izdal brošuravo naredbo članom paritetne komisije admiralu Prici, dr. Siloviću in Rašiću, da se danes

odpotojuje v Opatiljo, kjer naj se sestanejo z italijansko delegacijo. Našim članom paritetne komisije sta dodeljena tajnika Ceda Milinović in Dušan Gjorgjevič, ki sta tudi danes odpotovala v Opatiljo.

Opatilja, 26. februarja. l. Sinoči je došel sem senator Quartieri, načelnik italijanske delegacije paritetne komisije. Z njim je prišel tudi generalni tajnik baron Casati. Takoj ko sta prišla, sta se sestala s polnočnim ministrom Italije na Reki, kom. Castellijem.

Jugoslovanski delegati še niso najavili časa svojega dohoda. V hotelu Regina, kjer je nastanjena italijanska delegacija, se vrše priprave za plenarne seje in se pripravljajo posamezne seje za podkomisije. Prva seja bo v sredo, seja pa bodo trajale gotovo kakor dva meseca, torej dolgo čez določeno dobo.

Trgovinska pogajanja.

Beograd, 26. februarja. r. Jutri odpotuje v Rim našelnik trgovinskega ministristva Milan Todorović z nekaterimi drugimi člani komisije za pogajanja o trgovinski pogodbi med našo kraljevino in Italijo.

Ministrski svet

Beograd, 26. februarja. p. Od 10.30 do 12.30 je bila danos seja ministrskega sveta. Dr. Ninčič je poročal o podpisu sporazuma z Italijo in o odhodu naših delegatov. Minister Vučić je poročal o notranjem položaju in o volilni kampanji ter o zborovanjih, katere prireja opozicija. Poročal je tudi o instrukcijah, ki so bile dane našim organom glede zaščite Sušaka in tretje cone. Zasedba naj se izvrši skromno, nacionalisti se opozorijo, naj ne prirede nikakih manifestacij. Minister pravde dr. Marković je referiral o kandidatih za predsednike upravnih sodišč. Minister socialne politike dr. Perić je poročal o prehrani pasivnih krajev. Vlada je odobrila, da se da siromašnim prebivalcem Crne gore na račun vojne odškodnine pol milijona dinarjev, drugim pasivnim krajem pa 2 milijona Din tudi na račun vojne odškodnine.

IMENOVANJA ZA UPRAVNE SODNIJE.

Beograd, 26. februarja. r. Danes, od pol 12. do 13. ure se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je minister dr. Laza Marković predložil kandidatne liste za upravna sodišča: 12 kandidatov za predsednike in 48 kandidatov za sodnike na podlagi zakona o upravnih sodiščih. Ministrski svet je danes izbral od tega števila 6 predsednikov in 24 sodni-

kov in sicer za upravna sodišča v Sarajevu, Zagrebu, Celju, Skoplju, Dubrovniku in Beogradu. Ker je kralj še vedno bolan, ni gotovo ali bo ukaz o imenovanju upravnih sodnikov že jutri podpisan.

Uradniki dobijo 1. marca le stare plače

Beograd, 26. februarja. d. Finančno ministristvo je nakazalo za marec državnim nameščencem le dosedanje plače in doklade. Uredba o novih dokladah na podlagi zadnjih sklepov finančnega odbora še ni izdana, baže radi tega, ker se gospodje v finančnem ministristvu še niso mogli zediniti glede uvrstitve krajev v posamezne draginske razrede. Kakor znano, določa sklep finančnega odbora izrecno, da se morajo novi dodatki izplačati že s 1. marcem.

DVANAJSTINE V FRANCIJI.

Pariz, 26. februarja. j. Ker francoski proračun za leto 1923 še ni sestavljen, je zbornica morala včeraj odobriti tretjo letošnja dvanaestina za kritje izdatkov v marcu. Izdatki za marec znašajo 1870 milijonov frankov. Nadalje je bilo za obnovu, za penzije in za druge iz mirovnih pogodb izvirajoče izdatke votiranih za marec in april 1895 milijonov frankov. Nadaljnih 80 milijonov je bilo odobrenih za ruhrsko akcijo v marcu in aprilu.

skleniti radikalni gospodje, bi bila seveda od vseh udarcev najhujši, ker bi izpodvezala življenjske žile naše domače produkcije.

Bilanca beograjskega sporazuma, gledana iz Ljubljane in Splita, je katastrofalna. Na srečo še ni vse izgubljeno. Vprašanje relacije pride še pred parlament, trgovinska pogajanja se prične v drugi polovici marca. Medtem bo moral jugoslovanski državljani opraviti svoj obračun z radikalno stranko in vlado, pa bo politična in gospodarska bilanca izgledala drugače nego danes.

Srdita borba za mir v Angori

SKRAJNI NAPORI EKSTREMISTOV. — NADALJNO POPUŠČANJE TURŠKEGA PARLAMENTA.

Pariz, 26. februarja. j. Iz Angore danes ni bilo nikakih poročil. V uradnih krogih izjavljajo, da se morajo sklepi iz Angore pričakovati šele v dveh ali treh dneh. V ostalem so v Parizu še vedno optimisti in menijo, da bi se mogel položaj poslabšati le tedaj, ako bi se Turčija povrnila k vprašanju, ki jih je lausannska konferenca rešila končno veljavno. Poudarja se pri tem vnovič, da lausannska konferenca ni prekinjena, temveč le odložena. Izmet in Kemal paša sta pripravljena sodelovati pri dosegu miru.

Carigrad, 26. februarja. a. List «Wahit» poroča, da je angorska vlada sklenila predlagati zavoznikom, naj se rešitev meunskega vprašanja odloži za eno leto. Nadalje je baže sklenila odročiti se vsem drugim teritorialnim zahtevam v korist Karagača in Zapadne Tracije. V not, ki so jo carigradski komisari poslali zavoznikom, se izjavlja, da se opa-

ža v turški javnosti nesporazumljenje glede vprašanja gospodarskih določb, ker si nasprotnjeje tozadevne izjave francoskih in angleških delegatov.

Carigrad, 26. februarja. a. V angorski narodni skupščini se je pod imenom «Skupina neodvisnih» osnovala nova stranka, v kateri so vsi nasprotniki lausannske mirovne pogodbe.

Ekstremistični elementi v angorski narodni skupščini nadaljujejo vedno bolj srdito svoje intrige ter poskušajo doseči v skupščini sklep, naj se z vojaškimi odredbami prisilijo na zaveznike.

ANGLIJA ODPOKLICE SVOJE LADJE IZPRED SMIRNE?

London, 26. februarja. s. Angleška vlada je iz kurtuazije in da pomore turški vladi, da premaga ekstremiste, sklenila odpoklicati svoje po turškem ultimatu v smirski pristanišče odposlane voje ladje, razen ladje «Kallipos».

Položaj v Poruhrju

NOVE OKUPACIJE. — IZREDNE ODREDBE V BOCHUMU.

Pariz, 26. februarja. l. Uradno se objavlja: Francoske čete so brez incidenta okupirale na desnem bregu Rena ozemlje okrog Königswintera (med Kölnom in Koblenzom) in ozemlje okrog mesta Kaub (med Koblenzom in Mainzom).

Zunanje ministristvo demantira vesti, da se namerava okupirati tudi Mannheim.

Listi javljajo iz Düsseldorfa, da traja štrajk prometnih uradnikov »Lajp«, Francozi so zasedli velike množine orožja in letakov, ki pozivljajo Nemce na odprt. Več nemških višjih uradnikov je bilo zopet aretiranih. V Essenu je prepovedan zadnji nemški list.

Pariz, 26. februarja. s. Kakor javljajo listi iz Bochuma, so Francozi davi popolnoma odrezali od zunaj notranji del mesta. Promet potiva popolnoma. Trgovine in gostilne so zaprte. O vzrokih za te odredbe so razširjene najrazličnejše vesti.

Bochum, 26. februarja. j. Od davi je vse notranje mesto odrezano od ostalih delov. Francozi so pustili skozi kordon le nekaj žensk in deklic. Izgleda, da hočejo Francozi kaznovati strokovne or-

ganizacije z ukinitvjem obratov, ker so v soboto proglasili stavko. Z druge strani se izjavlja, da hočejo Francozi s tem zlomiti bojkot trgovcev.

OBNOVITEV PROMETA.

Pariz, 26. februarja. a. «Information» poroča iz Düsseldorfa, da je od davi vpostavljen zveza z brzovlaki med Essenom in Parizom. Ti brzovlaki vozijo preko Düsseldorfa in Dillrena. Druga železniska zveza veže Essen z Bruseljem.

AMERISKI PARLAMENT ODKLONIL PRITISK NA FRANCIJO.

Pariz, 26. februarja. s. Kakor javljajo iz Washingtona, je parlamentarna komisija za zunanje zadeve soglasno odklonila predlog, naj predsednik Harding stori pri francoski vladi nujen korak, da doseže izplačilo francoskih dolgov Ameriki. London, 26. februarja. s. Vesti, da nameravajo Zedinjene države intervenirati v ruhrskem vprašanju, ne odgovarjajo dejstvom. Po informacijah iz uradnega washingtonskega vira smatrajo Zedinjene države Francijo v tem vprašanju za suvereno ter menijo, da ni poviada za intervencijo v tem konfliktu.

Solunsko vprašanje

Atene, 26. februarja. g. Posebna komisija je v grškem ministristvu za zunanje stvari izdelala grški projekt za slobodno luko v Solunu. Predsednik komisije je izjavil, da je ta načrt zelo ugoden za našo državo. Grški ministrski svet je odredil sejo za torek, da se na njej pretrase načrt konvencije, ki se bo potem izročil našemu poslaniku Balugdžiju.

Anketa o delovnem času

Beograd, 26. februarja. g. Danes se je v ministristvu za socialno politiko začela anketa o ureditvi delovnega časa v industrijskih podjetjih. Predposvetovanja so se vršila že včeraj. V Centrali industrijskih korporacij so zborovali zastopniki industrije cele kraljevine. V imenu industrije v Sloveniji je zastopnik Frigovske in obrtniške zbornice v Ljubljani dr. Ples ugovarjal proti novemu, po ministristvu za socialno politiko predložene mu pravilniku z juridičnega stališča ter izpodbijal, da mu manjka pravne podlage, češ da je zakon o zaščiti delavcev, na podlagi katerega so izdelani pravilniki, sam bil izdan na nelegalen način(?), iz tehničnih in gospodarskih ozirov pa, ker da pravilniki vsebujejo določbe, ki se ne dajo izvesti in ki nalagajo industriji taka bremena, da jih ne more prinašati. To stališče je zavzemal tudi zastopnik Zveze industrijev v Ljubljani dr. Gola.

Popoldne se je vršilo zborovanje vseh gospodarskih krogov v prostorih beograjske Industrijske komore. Med drugim je zastopnik ljubljanske trgovske in obrt. zbornice dr. Ples odločno odklonil določbo pravilnika, ki prepoveduje nočno delo v pekovski obrti. Anketo v ministristvu za socialno politiko vodi radi bolezni ministra dr. Perića načelnik dr. Kuželj.

VODJA IRSKIH VSTAŠEV UJET?

London, 26. februarja. j. Pri srđitih bojih v Dublinu (o katerih smo poročali v petkovem «Jutru», ured.) je bil po poročilu nekaterih listov ujet tudi poveljnik irskih revolucionarnih čet Nick Patric, ki je organiziral in vodil vse krvave vstaške akcije zadnjega časa.

KONGRES RUMUNSKIH ŽIDOV.

Budimpešta, 26. februarja. j. «Pester Lloyd» javlja iz Bukarešte: Pod predsedstvom poslanca Serna se je včeraj vršil državni kongres zveze rumunskih Židov, ki se je predvsem bavil z antisemitsko propagando, ki se je zadnji čas pojavila v Rumuniji. Kongres je ugotovil, da nova rumunska ustava nasprotuje določbam mirovne pogodbe. Sklenilo se je protestirati proti tozadevnim določbam ustave in z vsemi sredstvi nadaljevati boj za politične pravice Židov v Rumuniji. Delegacija kongresa je odšla v avdienco h kralju, da mu predloži svoje pritožbe radi antisemitizma in oškodovanja Židov.

FAŠISTOVSKA MILICA OB SOČI.

Trst, 26. februarja. l. Inšpektorat za ustanavljanje narodnih milic je ustanovil legijo narodne milice za ozemlje ob Soči in je to legijo razdelil na tri kohorte: gorisko, krminsko in čedadsko in je določil tudi poveljnike.

ANGLEŠKA KRALJEVSKA DVOJICA V ITALIJI.

Rim, 26. februarja. l. Angleški kraljevski par obišče Rim drugi teden maja. Kralj Jurij in kraljica Mary prideta v Rim čez Francijo dne 7. maja. Spremlja ju bo lord Curzon, ki bo imel pri tej priliki z Mussolinijem važne politične razgovore.

ZAČETEK BORBE ZA PREDSEDNIŠKE VOLITVE V AMERIKI.

New York, 26. februarja. j. Voditelj demokratske stranke so sklenili odkloniti kandidaturu znanega fabrikanta avtomobilov Forda pri predsedniških volitvah, ki se vršijo leta 1924.

OGROMNE POŠTNE PONEVERBE V MONAKOVEM.

Monakovo, 26. februarja. s. Policija je aretirala poštne nadinspektorja, ki je poldrugo leto poneverjal inozemska pisma in vrednostne pošiljke. Pri hišni preiskavi so našli pri njem tuje valute v vrednosti sto milijonov mark. Od skručica si je dosedaj že kupil vilo, vredno 35 milijonov mark in dve hiši v Monakovem.

M. Zevaco:

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

Bitje, ki je prifrčalo kardinalu pred noge, se sedaj dvigne, vse oznojeno, raztrgano, krvavo, pokrito s prahom, kajti očitno se je bilo krepko postavilo v bran, sope, pljuva, prska, kašlja, grči, renči brezvezne besede, nazadnje pa se obrne k častniku in mu zaluči v obraz:

«Tepec!»
«Mir!» ukaže kardinal. «Kje je Trencavel?»

«Trencavel? Pa saj je, da izgubiš glavo! Oni trdijo...»
«Tiho, Rascasse!... Govorite, častnik!»

«Rascasse?» zajecja častnik ves začuden. «Kaj, Rascasse? Oj, pa saj Trencavel...»

«Kje je Trencavel?» vpraša Richelieu s povdankom strnjene srda.

Molčanje objame čudno skupino. Oni, ki poznajo gospodarja, se polagoma odklikajo proti vratom in skrbno, da mu pridejo izpred oči, častnik pa, ves blede, se zravna in se pripravlja na obrambo, kakor ljudje, ki so bili po krivem napadeni. Na to poročila na kratko. Rascasse popolni za njim poročila. Oba potrjujeta: Brez dvoma so torej prišli Trencavela na montmartirskih vratih, in vsak čas ga bodo spravili semkaj. Zadeva z Rascassom je le neprijetna pomota. Corignan pa je padel v boju z vadijem Montariolom.

Svršetek tega prizora je bil, da je častnik dobil ukaz, naj se javi sam

v zaporu. Rascasse pa trepeti in čaka, da zadene tudi njega povelje, naj se poda v Bastiljo. Misli si: «Na srečo je Corignan mrtev. Na srečo!»

Kardinal zares nekaj piše na svoji mizi. Tudi pater Jožef piše nekaj. Rascasse bi dal sedaj nekaj dni življenja, da bi mogel pogledati, kaj piše.

«V Angersu ste mi napravili veliko uslugo!» se oglasi kardinal čez nekaj časa in Rascasse se mu globoko prikloni, na tilnem pa se je še bolj prestrašil: Pa ne, da bi bil tisti Saint-Prac morda izdal...

«In odtlej ste mi še dalje zvesto služil, zato vam ostane glava zdrava, toda...»

In napravi kretnjo, kakor da hoče pozvoniti. Toda pater Jožef ga ustavi in nadaljuje njegove besede, obenem pa nudi Rascassu zapečateni pismo:

«Priatelj moj, odpuščeno vam je torej, da ste pustili ubiti Corignana in da vam je ušel Trencavel... Njegova eminenca govori o izkazanih uslugah. Toda odpuščenje je treba zaslužiti! Zato nosite to pismo podpriorju kapucinov in izvršite potem povelja, ki jih dobite od njega.»

Rascasse je ves radosten in zmuden, zato samo poljubi roko silvi eminenca, vzame pismo in oddira, kakor ukazano. Richelieu vprašujoče pogleda patra Jožefa, ki se samo nasmehne in mesto odgovora pravi:

«Torej počakajva Trencavela!»
Četiri ure poteče. Potem se naenkrat pojavi iz predsobe slišen trušč, kakor poprej, baš v hipu, ko se oglasi pater Jožef iz svojih misli: «Ti ubogi Corignan ti... nočoj bom dal zanj izmoliti posebne bilje!»

«To pot je oni!» pravi Richelieu. «Auribus!» se dere tačas zunaj znan glas. «Auribus ambo!» v paroksizmu ogorčenja.

«Kakšen glas?» vpraša nenadoma kapucinski prior in poskoči.

Toda vrata so se že odprla in kakor iz topa izstreljen in brez dostojanstva prifrči v sobo Corignan, za njim pa dva trije stražniki, ki ga drže za ušesa.

«Tako delajo z menoj!» se glasno pritožuje Corignan. «Za ušesa! Auribus, auribus ambo! Na kolenuh prosim vašo eminenco...»

Novo pojasnjevanje je bilo kratko, viharo, polno bliskovitih treskov. Corignan odhaja v kapucinski samostan s poveljem, da se javi predstojniku, častnik pa odide k svojemu drugu v zapor...

Tako je ostal Trencavel svoboden v trenutku, ko so ga dvakrat ujeli, enkrat v osebi Rascassovi, drugič v osebi Corignanovi.

«Potegnen! Osrmočen!» vzklikne kardinal bridko.

«Ta mojster borenja je mnogo opasnejši, kakor sem mislil!» pravi pater Jožef ves v skrbeh. «Bori se z orožjem, ki utegne postati smrtonosno!...»

«Mojster borenja je!» zamišljeno pritrdi Richelieu.

«Res, toda še huje orožje je smešnost! Pazite nanj! Od sunka z mečem ozdraviš, če si pa do kosti osmešen, nikdar več! Francija se vam ne sme smejati! Od dne, ko se bo smejala, bodo njeni gospodari odstavljani!»

Stoje poslušaj Richelieu ta nauk, molče, pozorno. Potem se stresne in sikne skozi zobe:

«Bodite brez skrbi!... dokler bom jaz živel, se Francija ne bo smejala!...»

Rascasse hiti po ulici Saint-Honorre proti samostanu kapucinov. Vesel je iz dveh razlogov, prvič, ker je Corignan mrtev, drugič, ker mu je njegova eminenca tako velikodušno odpustila prejšnjo nerodnost. Tako hiti in govori sam s seboj:

«Res je, da mi je zločin Trencavelov odnesel dvesto pistol, ki bi jih bil zaslužil z njegovo aretacijo. Sem torej brez novca. Toda pismo, katero nosim podpriorju, mi bo gotovo napolnilo žep...»

In prihliti do podpriorja, ki prečita pismo, se nasmeje in ukaže volunu, naj mu sledi. Tako korakata po dolgih temnih hodnikih križem kračtem ter stopata po stopnicah, ki menida sploh nimajo kraja. Naenkrat zapazi Rascasse, da mu sledita dva robustna meniha. Toda vkljub temu sledi podpriorju, ki ga vodi po hodnikih vedno nižje, dokler se v vlažnem in temnem hodniku ne ustavi pred obitimi hrastovimi vrati, jih odpre, stopi v stran ter smeje povabi Rascassa z vladno kretnjo roke: «Vstopite, gospodi!»

Rascasse vidi temno luknjo. Strah ga pograbi, da kar zamiži. Napravi kretnjo, kakor da se hoče raje vrniti, toda oba robustna meniha ga primeta in z ročnostjo, ki dokazuje njuno veliko strokovno izurjenost, ga vržeta v odprtino. Temina požre našega Rascassa. Vrata se zapro za njim z votlim treskom. Rascasse se nahaja in pace.

Tukaj se spomni, da mu je rajni Corignan svojočasno večkrat pripo-

kapucinov. Čeprav je besen, si Rascasse vendar le ponavlja v duhu te pripovedke. Spominja se, ali vsaj vedoval o tej poboljševalnici grešnih misli, da se spominja. Le enkrat se nervozno zasmeje: Osem dni zapora, štirinajst dni, mesec ali dva... kako lep dobiček! Enkrat pa že pridem zopet na svetlo, in ni vrag, da si ne bi iznova pridobil kardinalovega zaupanja, saj vendar preveč vem.

Toda zave se, da se pod to samoprevaro skriva strah, ki se ga polajša. Zave se, da mu šklepetajo zobje in da mu polzi po vsakem lasu znojna kapljica. Kajti ječa, v kateri se nahaja, ni prav nič slična oni, o kateri je pripovedoval Corignan. In pace je bila celica brez komodnosti sicer, toda vendar le nekoliko razsvetljena, imela je okence in dovolj prostora, da si korakal gor in dol in razmišljal svoje grehe. Tukaj pa je tema kompletna, prostora nikakršnega. Dva koraka, in zaletiš se v steno, niti najmanjši šum ne prispe semkaj... kakor da si v grobu!

Rascasse sede v kot, glavo nasloni v dlani in se tako skuša boriti proti strahu. Čez nekaj časa se mu zazdi, da so se vrata zopet odprla in da je nekaj priletelo po njih navzdol. Toda v črni temi ne vidi ničesar, in že misli, da se je sploh motil in da mu je razgredo živčevje zaglumlilo kakšno nedoločno predstavo, kar zasliši sopenje poleg sebe, da se mu kar lasje naježijo in da se mu glava zavrti v strašnem strahu. Glas! Neki glas je izrekel poleg njega besede, različne in razumljive, in te besede so bile: «Rascasse je mrtev!»

«Mrtev? Ali sem mrtev?» vpraša slabotno Rascasse.

(Dolje prihodnjič).

Trgovske A-D-R-E-S-E

iz vse kraljevine, urejene po posameznih strokah
ALOMA COMPANY, anončna in reklamna družba

z o. z.

LJUBLJANA, Kongresni trg 3 BEOGRAD, Sremska ulica 9

Kvaliteta češkega blaga

Konkurira z vsem svetom. Nakup istega je kljub valutni razliki še vedno cenejši kot iz drugih držav. — Obiščite vsled tega

VI. MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM V PRAGI

od 11. do 18. marca t. l. ter se poslužite ugodnosti, ki se vam nudijo, t. j. 30% ali po post na železnicah, 75% pri vizumih, preiskrba stanovanja itd.

Informacije in legitimacije za poset daje Češkoslovaški konzulat in veleposlanski zastopnik ALOMA COMPANY, anončna in reklamna družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Stanovanje

obstoječe iz dveh do treh sob, kuhinjo in pritliklinami, v sredini mesta, se išče. Posredovalci negrado. Ponudbe pod »Takoj proti dobri nagradi« na upravo »Jutra«.

Iščem prodajalko

pridno, pošteno, zmožno slovenskega in nemškega jezika, katera bi eventualno tudi sama mogla voditi trgovino z mešanim blagom na deželi. Hrana in stanovanje v hiši, plača dobra. Ponudbe pod »Samostojna« na upravo »Jutra«.

Več parcel

pripravljen za zgradbo vil, hiš in industrijskih objektov, ležečih v sredini in na periferiji Ljubljane

se prodaja.

Naslov pove An. zav. Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5.

PRODAM

pred 12 leti zidano enonadstropno vilo z vrtom, lepim stanovanjem, ki bi se dobilo potom izmenjave. Parketirane sobe in električna luč. Ponudbe pod »Mirni dom« na An. zav. DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Lokomobila.

Kupim lokomobilo 35 konjskih sil v uporabnem stanju. — Ponudbe pod »Nujno« na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Sodna ulica 5.

VI. PRAŽKI VZORČNI VELESEJEM

od 11. do 18. marca 1923.

naj obišče vsakdo, ki želi novih trgovskih zvez.

Ugodnosti za posetnike:

75% popusta pri vidiranju potnih listov, 33% popusta pri osebnih in brzovlakih češkoslovaških železnic pri potovanju v Prago in nazaj.

Legitimacije

za ceno à Din 20.— se dobivajo pri češkoslovaškem konzulatu v Ljubljani, Breg št. 8 in oficijelnem zastopstvu, tvrdki

ALOMA COMPANY, družba z o. z.

Ljubljana
Kongresni trg 3.

Beograd
Sremska ul. 9

Brezkonkurenčno, v vsej Jugoslaviji dobro vpeljano

INDUSTRIJSKO PODJETJE

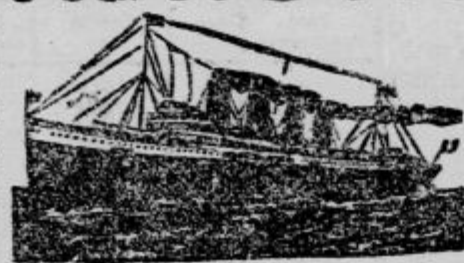
v Sloveniji, dr. z o. z., z rednimi naročili, išče menično in hipotečno posojilo iz privatnih rok do zneska

Din 1.000.000.—.

Le kapitalistom Slovencem, ki želijo svoj kapital sigurno in plodonosneje naložiti kakor v denarnih zavodih, se nudi ugodna prilika. — Cenjene ponudbe z navedbo razpoložljivega kapitala in pogoji naj se blagovolijo poslati pod »Industrijo« na upravo »Jutra«.

Cie. Gle. Transatlantique Francoska linija

Havre-New York

Najkrajša linija, samo
6 dni čez morje.

Glavno zastopstvo:

Slavonska banka, d. d. v Zagrebu.

Vozno listke in izdajevan pošilja za

zastopnik Ivan Kraker

Ljubljana, Kolod. oraka ulica 41.

Naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da nam je naš dragi očka, stari očka, stric in tast gospod

Anton Bazarič

upokojenec juž. železnice

dne 26. februarja 1923. mirno preminul.

Pogreb nepozabnega bo v sredo 28. februarja 1923. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Rimska cesta 16 na pokopališče k sv. Križu.

v Ljubljani, dne 26. februarja 1923.

Globalno žalujejo ostali.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš predragi suprug, oče, stari oče in tast, gospod

Ivan Jeras

strojevodja v pok.

dne 26. februarja ob 12. uri, po dolgem in mukopolnem hiranju, v 67. letu starosti, preminul s tolažili sv. vere mirno v Go-podu zaspa.

Pogreb dragoga pokojnika bo v sredo dne 28. februarja 1923 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Rimska cesta 16 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maša za dušnico se bo darovala v farji cerkvi Marijinega Oznanjenja v četrtek dne 1. marca 1923. ob 7. uri zjutraj.

v Ljubljani, dne 26. februarja 1923.

Žalujoča rodina: Jeras, Brenc, Brocco, Gairot, Pestotnik.

ZAHVALA.

313

Ob priliki izgube naše nadvse ljubljene mame, ozir. tate, sestre, svakinje, tete itd., gospe

Marije Celarc

gostilnicarke in posestnice

se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtopleje zahvaljujemo za tolažbe polne obiske za časa boleznih ranjke kakor za krasne darovane vence. Č. & duhovščini, izrečno pa č. g. p. Ernestu za tolažilne obiske za časa boleznih, pevskemu društvu »Cankar« za genljive žalostinke pri hiši in ob odprtem grobu, al. požari brambi Sp. Šiška, ter sploh vsem spremljevalcem, ki so v tako velikem številu spremlili ranjko na zadnji poti.

Ljubljana-Sp. Šiška dnj 26. svečana 1923.

Mici in Franc Lah.

Sv. maše za dušnice se bodo darovale v sredo 28. t. m. in ponedeljek 5. marca v cerkvi sv. Frančiška, Sp. Šiška, obedne ob 8. uri zjutraj.

Josip Holecček

Povodom današnje 70.letnice njegovega rojstva

Holecček in Jugoslavlani

Pred 25 leti smo bili slovanski novinarji le po poklicu tovariši, po srcu tuji in čisto na protiniki, marsikaj naravnost sovražniki. Vsi smo se zavzeli, da smo nevedneži, da je edini spas slovanskih narodov v slogi, razumevanju in spoštovanju ter uvažanju drug drugega. Saj so bili med slovanskimi novinarji odlični potopiseci, narodopisci, literarni zgodovinarji, prevajalci leposlovja in narodne poezije ter ugledni literati. Toda praktične duševne uporabe za dnevno politično življenje ni bilo ob vseh gomilah čeških, poljskih, ruskih in jugoslovanskih del. Marsikdo je znal pač nemški, francoski, italijanski ali angleški jezik poleg materinskega, a nobenega drugega slovanskega jezika. Novinarstvo se je borilo s problemi vsega sveta, a najmanj s slovanskimi.

V Pragi sta živela takrat 3 ugledna potnika, pisatelja in novinarja: Josip Kuffner in Josip Holecček. Moža resnično slovanskega obzora, temeljita poznavalec slovanskih narodov, njih domovin, zgodovine in slovstva.

Usoda je bila zanosla Holecčka že v zgodnji mladosti v Zagreb, kjer je pravez vigojo Stjepana pl. Miletića, grenjalnega dečka, ki je postal kasneje ustvaritelj in dolgoletni volitelj hrvatskega kazališta, pisatelj in dramatik. Holecček je opisal to dobo v „Zlati Prah“ in pokazal, da je bil rojen pedagog in psiholog, ki je proniknil dušo Hrvatov in Srbov. Baval se je obenem temeljito z naravno poezijo črnogorske, arabske, bosanske-muslimanske ter bolgarske.

Ko se na Češkem njegovi rojaki še niso zanimali za Jugoslavlane, je pisal Holecček o njih, prevajal njih poezije in jih izdal v debelih knjigah. Nahajale niso niti dosti čitateljev niti pozornih ocenjevalcev. Holecček pa je vztrajal. Leta 1874. je izšla prva njegova knjiga junaških pesmi naroda bolgarskega. Še pred okupacijo je živel v Bosni in Hercegovini, nato v Črni gori, in dogodki leta 1878.—1880. so mu dali prekrasne tvarine za tri knjige pod naslovom „Za svobodo“ in polagoma za petero zvezkov „Črnogorskih pripovedk“. O junaških Črnogorcov in Srbov od davne dotlej je napisal tri zvezke in še posebej delo „Črna gora v mirni dobi“. Že leta 1870. je prevedel in izdal „Pesmi hercegovačke“ ter celo vrsto študij o Bosni, Hercegovini in Črni gori. V štirih zvezkih zbornika svetovne poezije je izdal od leta 1900.—1920. srbsko narodno epiko in epiko bosanskih muslimanov.

Že te knjige tvorijo celo skladalnico, da smemo smatrati Holecčka za največjega jugoslovanskega poeta in znanstvenika v češkem slovstvu. In kar nič ne dvomim, da je bil Holecček mož, ki je vtilnil prijatelju Kuffnerju misel:

Slovanski novinarji naj se shajajo vsako leto, da se seznanjajo in poučujejo ter okrepe slovansko zajedništvo. Hkratu pa naj se stanovsko organizirajo v skupni zvezi, da pridobijo kot član primerni ugled!

Kuffner je to Holecčkovo misel uresničil in na kongresu češkoslovanskih novinarjev v Pragi prodrl s prelozom, da se naj vrše vsako leto kongres slovanskih novinarjev iz vsega sveta. Tako so se po Holecčkovi in Kuffnerjevi zaslugi vršili nato redni kongresi, v Pragi, Krakovem, Dubrovniku (1901), Ljubljani (1902), Plzinu (1904), Opatiji-Voloskem (1905) itd.

Nepozabni so nam dnevi v Ljubljani od 18.—22. maja 1902. ko smo izleteli v Vintgar, na Bled in Postojno, in v Opatiji, kjer smo 13.—16. maja 1905 izleteli v Senj ter se vozili po morju itd. V Opatiji je bilo prvič zastopano prav takrat ustanovljeno „Društvo slovanskih časnika“ in književnikov, ki se je prenosovalo potem v „Društvo jugoslovanskih novinarjev“, a se potem strnilo z ostalimi novinarskimi organizacijami v enoto „Jugoslovansko novinarsko združenje“.

Na Holecčka smo zrl vsi s prav posebnim spoštovanjem. Vedeli smo, da je eden najuglednejših čeških pisateljev in novinarjev, poznali smo njegove spise v „Narodnih listih“ in „Zlati Prah“, — imponiral pa nam je tudi s svojo resno ljubeznivostjo, s katero je govoril globoko in na široko, ter s celo svojo impozantno zunanostjo. Visok, širokih pleč, z dolgo sivo brado in okroglim obrazom, iz katerega je zrl skozi zlato obrobjene naočnike dvoje ostrih sivih oči, je bil Holecček kakor patrijarh med nami.

Holecček je bil med tem prepotoval že Poljsko in Rusko ter napisal zlasti o Rusih in Rusiji fundamentalna dela. Toda Jugoslavlani je ljubil nad vse. Ko je odpravljal kongres slovanskih novinarjev v Opatiji, je dejal:

„Slovani vedo prav dobro, da so Jugoslavlani tisti narod, ki izmed vseh slovanskih narodov najbolj goje slovansko vzajemnost in jo tudi praktično izvršujejo. Jugoslavlani so pač najbolj izpostavljeni sovražniemu navalom, zato potrebujejo tudi v največji meri dejanske in moralne podpore in pomoči. Osrednja zveza slovanskih časnika je to dejstvo doslej vedno vpoštevala in je zato priredila dva kongresa na Češkem, enega v Galiciji, a tri v Jugoslaviji. Ti kongresi naj jajo vedno bolj naravno vez, ki spaja severne Slovence z južnimi. Naj bi skoro nastopila srečna doba, ko ne bo med Slovani ničesar, kar bi jih moglo ločiti!“

Ti kongresi torej so slovanske novinarje učili praktičnega slovanskega dela in slovanskih jezikov. Holecčkova zasluga je, da smo imeli že pred veliko vojno prave slovanske kongrese, ki so razširili obzorje naših novinarjev in po teh njih čitateljev. Nekdanje romantično pojmovanje slovanske vzajemnosti se je prav po delovanju Holecčkove porcalistilo in rodilo že stoterne salove v politiki, ekonomiji in slovstvu. Poznomo se, uvažujemo in okriščamo drug z drugim; in zavedamo se, da slojni Slovani odolijo vsem navalom, da pa razcepjeni lahko vsak hip postanejo igrača sovražnikov.

Holecček, čegar ciklus romanov „Naši“ je prava narodna češka knjiga, slavi danes svoj 70. rojstni dan. Žele bi, da dobimo v prevodu vsaj del njegovih „Naših“, da ga spozna in vzljubi tudi naš narod! Danes ga poznamo le oziroma stanovalski tovariši. Na dan, ki bo praznik vsega češkoslovanskega naroda in manifestacija zasluge, ki si jih je pridobil Holecček za svojo domovino in slovansko, se ga spominjamo tudi Jugoslavlani z najglobljo hvaležnostjo!

Fran Govekar

Holecčkova dela

Najlepši Holecčkov življenjski spis je njegova dela. Holecček je izšel iz kmečkega rodu na južnem Češkem, odkoder je prišlo že več čeških velikih mož (Hus, Březina). Rojen je bil 27. februarja 1833.

v Stožicah pri Vodňaneh. Že kot 18letni študent je začel pisati pesmi. Studiral je v Pisku, Čeških Budjevicah in v Taboru. Leta 1873. je prišel v Prago, kjer se je posvetil literarnemu delu, a že leta 1874. je stopil v službo „Nar. Listov“ in je šel kot poročevalec v Hercegovino, kjer je bila takrat ona znana vstaja. Ostal je vse svoje življenje novinar in publicist. Kot član redakcije „Nar. Listov“ je prepotoval vse slovanske dežele, spoznal se je z vsemi velikimi slovanskimi možmi in je bil v ospredju novoslovanskega gibanja, s kateremu je mnogo pripomogel s svojimi spisi. Bil je predsednik združenja slovanskih novinarjev in se je udeležil vseh slov. kongresov, ki so nas pred svetovno vojno pripravljali na velike dogodke. Sedaj živi v Pragi in dovršuje svoja dela.

Holecčkovi spisi obsegajo danes že nad 20 debelih knjig. To je ogromno delo po notranjosti in zunanosti, po lepoti jezika in po velikosti misli. Vsa dela bi lahko delili v štiri kategorije: 1.) dela o Jugoslovanih; 2.) dela o Rusih; 3.) dela o Finci; 4.) dela o Čehih.

Holecčkova dela o Jugoslovanih sestavljajo: 1.) popis dogodkov in življenja, ki jih je pisatelj doživel v Hercegovini in na Črni gori v letih 1875. do 1878. in spomini na njegove poznejše izlete na naš jug; 2.) prevodi srbskih in bolgarskih narodnih pesmi; 3.) spis „Sokoloviči“.

Po vrstbi so si sledila ta dela tako: „Za svobodo“ (tri knjige 1878., 1879. in 1880.); pet zvezkov „Črnogorskih povesti“ (1880. in sl.); tri knjige „Rish črnogorskih jurakov“ (1881., 1888. in 1889.); „Črna Gora v miru“ (dva zvezka 1887.); „Bosna in Hercegovina za časa okupacije“ (1899.); „Črna Gora koncem stoletja“ (1899.); „Junaške pesmi bolgarskega naroda“ (1874.); „Hercegovačke pesmi“ (1876.); „Srbska narodna epika“ (1900., 1913.); „Sokoloviči“ (1922.).

Drugi del Holecčkovih spisov obsega rusko vprašanje z ozirom na slovstvo. Najvažnejši med njimi so: „Ruskočeške kapitole“ (1891.) in „Izlet na Rusko“ (1896.).

Poleg Slovanov se je Holecček zanimal za Fince, ker so bili slovanski sosed. Pogloblil se je v finsko narodno poezijo in izdal več prevodov finskih narodnih pesmi.

Glavni del spisov je posvečen Čehom, to je ogromno delo „Naši“, (v desetih knjigah), ki podaja temeljit popis češkega ljudstva iz pisateljevega rojstnega kraja: cela vrsta povesti nam razkriva misljenje in življenje teh naravnih zdravil ljudi. „Tragedija Julia Gregara“ (1911. in 1912.) je smela v celoti iziti šele po vojni, ker je prej cenzura zadržala tisk tega dela, ki posega globoko v češko politiko. „Narodna modrost“ (1920) je nekak resume pisateljevih razgovorov o dušeslovju narodov in o narodni psihi Slovanov.

Eno zadnjih Holecčkovih del zaključuje njegove spise o Jugoslovanih. Je to velika epska pesnitev „Sokoloviči“ iz bosanske zgodovine, ki je izšla lanske leto. „Sokoloviči“ pristevajo po obsegu in vrednosti med največja dela češke epske poezije.

Za vsi pripravodni in popisni deli pa tudi za prevodi narodnih pesmi se skriva poseben namen Holecčkov, da bi pokazal narodno filozofijo. V tem oziru nam razkriva zanimive samostojne misli o dušah narodov in je v tem oziru pisatelj posebne vrste: zdi se nam kakor osamljen oče sredi slovanskih vnukov, ki jim daje svoje nauke za bodočnost. V teh naukih je mnogo tako krasnega in resničnega, skoraj prerokstva, da bo njegova postava ostala dolgo in daleč vidna v slovanskem svetu.

Proslava 70letnice Josipa Holecčka v Ljubljani

Češkoslovansko-jugoslovanska liga v Ljubljani je v proslavo 70letnice češkega pisatelja in publicista Josipa Holecčka priredila v nedeljo v dvorani ljubljanske univerze javno predavanje o tem veleznalčnem pionirju čistih slovanskih idej. Predaval je pisatelj dr. Ivan Lah in je bila udeležba častna. Navzoči so bili med drugimi pokrajinski namestnik Ivan Hribar, veliki župan dr. Baltič, češkoslovanski generalni konzul dr. Beneš in več univerzitetnih profesorjev. Dvorana je bila okrašena z veliko sliko jubilara.

Predavanje je otvoril predsednik češkoslovansko-jugoslovanske lige, dr. Triler, s kratkim nagovorom, v katerem se je spominjal težkih izgub, ki so zadele češkoslovanski in jugoslovanski narod s

mrtno dr. Rašina in dr. Tavčarja in jim zaklical trikratni slaval Nato je podal predavatelj dr. Lah obširno in zanimivo sliko o nadvse plodonosnem pisateljskem, filozofskem in publicističnem delovanju Josipa Holecčka, ki je takoj uvidel, da mora Slovanstvo iz klasične romantičnosti preiti v realizem in spoznati najprej sebe in svoje vrline, ker ima za padnjaštvo na slovanske narode pogubonosni vpliv. Jubilant je zato prepotoval slovanski balkanski jug. Poljako in Rusijo in kot sad svojih studij napisal potem celo vrsto krasnih del, v katerih opisuje vrline slovanskih narodov in pozivlja svoje rojake, naj se otresejo zapadnjaštva in se vrnejo raje k svojemu narodu. Čisto Slovanstvo ima izvršiti v Evropi veliko kulturno misijo, kajti le ono je pravi glasnik miru in sprave med narodi.

Ernest Renan

Ob 100letnici njegovega rojstva

Renanovo življenje in delo

Današnja stoletnica Renanovega rojstva je kulturni praznik celega sveta, katerega je opolnilo umstveno bogastvo evropskega zapada. Ernest Renan je bil univerzalen duh, pesnik in zgodovinar v eni osebi, jezikoslovec in analitik ter obenem borec proti vsem nejasnostim in zlasti verskim zmotam. Po naravi ne navadno ostroumen je proučeval Sveto pismo, katerega je hotel spoznati do dna. Na ta način je v njem izsledil protislovja, na podlagi katerih je ustvaril vsa svoja poznejša dela. Najvažnejši Renanovi knjigi sta: „Življenje Jezusovo“ in „Apostoli“.

Francija obhaja letos tri rojstne stoletnice znamenitih pisateljev, ki so naredili jezik ugičen in prikladen za filozofske kontroverze in spekulacije. Ti možje so: Blaz Pascal (17. julija 1623.), Arout-Voltaire (1723.) in Bretonec Renan iz Trégurera (27. februarja 1823.). Kakor nam popisuje v prelepi knjigi „Mladostni spomini“, je bil Renan po bretonski šegi jako versko vzgojen ter je posebej več semenišč. A zgubil ver, je smatral za svojo dolžnost, izstopiti iz duhovskega poklica, čeprav ga je čakal trd boj za obstoj. Leta 1861. je nastopil profesuro orientalskih jezikov na Collège de France; potem je bil odstavljen zaradi svojega religioznega prepričanja. Leta 1870. pa je zopet dobil to službo.

Renanova moštvo je Nastanek krščanstva, ki obsega: Jezusovo življenje (1863.), — v rokopisu poslovenjeno — Apostoli, Sv. Pavel, Antikrist, Evangelij, Krščanska cerkev, Mark Avrelij. Nadaljevanja tega obširnega dela pa se zove Zgodovina izraelskega ljudstva. Renan je našel svojo filozofijo v giblivi povestnici slovanske misli in skušnje, v podrobnem proučevanju historičnih listin in kaj rad se je imenoval filolog. Voltaireju bi bil odpustil njegovo „nesramno“ Devico, Herriado, Cezarjevo smrt in Fontenoyški spev, zamislil pa mu je, da je več škodoval zgodovinski studijem nego barbarski vpadi. „S svojo duhovito lahkomišelnostjo in varljivo zgovornostjo je vzel pozum benediktincem in ako se je skozi 50 let zbirka doma Bonapeta prodajala pri štacunarjih po teži papirja, je pač njegova krivdla.“

Popariti benediktince! Zločin zoper duha, zločin zoper božanstvo, višek brezbožnosti! Kajti veda, ne pa vera, neprestano iskanje, ne pa dogmatska trditve, neomejeno pretresanje in preretavanje, ne pa disciplinarna pokorščina, so bili Renanu viri prave vere. „Vedeti — je dejal — vedeti je prva beseda prirod-

nega verstva; znati se pravi posvetiti se Bogu.“ Renanovi spisi, zlasti „La Vie de Jésus“, so vzbudili mnogo hrupa in pohujšanja. Vendar pa jih je pisal mož, ki je ohranil spricho svoje spoštovanje do verskega čuvstva. Kako bi bil drugače mogel pokloniti svoje delo „čisti duši svoje sestre Henriete“? 30 let po njegovi smrti se uvideva, da je zvesteje tolmachi francoske religiozne težnje nego ortodoksni Chateaubriand v Génie du Christianisme: vsi današnji mističizmi izvirajo z njega. Pisal je življenje božanstev, da bi vzbudil ljubezen do božanskega, ki ne bo minilo v človeštvo nikdar.

Državnikom je svetoval: „Samo z vero in čednostjo se delajo velike stvari. Verujte, da je dober rodoljub oni, ki propoveduje resnobo, umsko in нравstveno izboljševanje, ne pa, kdor se igra z usodo domovine, kažejo svojo besedičnost ali spretnost. Povzdigniti ljubav do rešnice; ničesar opustiti, po čemer postaja narod razumen; osnovati močnat in ozbilno vzgojo, ki ima krepke specialne študije za podlago; dopovedati ljudem, da postanejo aristokrati, če preizjajo podlost in nizkotočnost; zajeziti krščanstvo, ki preplavlja deželo na vseh koncih; spoštovati verski čut, a ne spajati moralne usode človečanstva na konfesionalne oblike, ki utegnejo izgniti; predvsem pa spoštovati svobodo, bistveni pogoj za vse blago: to bi bila prava politika.“ Ako bi iskali gesla za francoski državljanski katekizem, bi ga našli pri Renanu: „Imeti skupne slave v prošlosti in skupno voljo v sedanjosti; imeti za seboj skupne velike čine in hoteli napraviti jih še: takšni so pogoji, da se ustvari narod.“

Da povzamem: navzlic posameznim zmotam je malo del, ki bi se dala primerjati z Renanovo sintezo. Bolj nego kdo drugi je verjel v znanost in zaupal v boljšo bodočnost. Cenil je religiozno čuvstvenost, pa pokazal relativnost verster. Onim, ki ne verujejo, pa je z umstveno razlogo verstvenega pojava dal trdno podlago nevernosti. Njemu so vse vere dobre, če ustrezajo svojemu meniu. Premnogim je Renan onemogočil otroško verovanje, hkratu pa tudi izpodnesel tla za boj proti verstvi. Kar je Voltaire omajal, je Renan korenito porušil; zati pa je tudi voltairskega duha; osvobodil je antiklerikalizma ljudi, katere je za vselej odtegnil krščanstvu: oprostil jih je antiklerikalizmu v toliko, kolikor ni ta struja zgolj politična, in danes je to misljenje prevzelo vso francosko družbo. Od početka se je zdelo, da silno preti Cerkev; sedaj pa se bolj in bolj čuti, koliko je pripomogel do strpnosti in miru... Spricho teh zaslug

Dr. I. L.

Rusija in slovanstvo

Največji in najzanimivejši problem za Holecčka, kakor za vse velike slovanske mislece, je bila Rusija. Poznal jo je dolga; bil je večkrat v Rusiji, spoznal je od blizu njene razmere, poznal je rusko zgodovino, boj med vzhodom in zahodom, čital ruska dela in si dopisoval s mnogimi odličnimi Rusi, ki so se zanimali za slovansko vprašanje. Doživel je končno svetovno vojno in vse, kar je po nji sledilo v Rusiji. Bilo je v vsem tem mnogo lepega in mnogo razočaranja. Ni dvoma, da se z ruskim problemom rešujejo vsa slovanska vprašanja. Holecček je dobro poznal dobre in slabe strani Rusije. V svoji knjigi „Narodna modrost“ ji je odmeril dolgo poglavje, nad 250 strani. Tu skuša razložiti pomembnosti ruske duše in njeno razmerje do drugih slovanskih narodnih duš.

O boljševikih trdi, da so bili dobri poznavalci ruskega naroda. V duši ruskega kmeta je nastal prevrat, ki so ga oni potrebovali, da so napravili prevrat in razvrat v državi. Ruski narod se bo moral najprej vrniti sam k sebi, preden bo mogel misliti na reforme. Revolucija je delo tujega duha, vodili so jo tujerodci in tujeroci. Pripravljena je bila od zunaj, lastnosti ruske narodne duše pa so jo omogočile.

Holecček pravi: „Med srbskim in ruskim duhom je velik razloček. Srbski duh se je razvijal v sosedstvu klasičnih dežel, zato je jasen in iskren kakor blisk, prozoren in enostaven, lahko do-

stopen, s čimer pa ni rečeno, da je brez napak; ruski duh je severnomočen, zaviti kakor klobuč in zelo sestavljen. Misel se iz njega doli teko in počasi; zdi se, kakor da se ta misel zaveda svojega težkega poroda, zato se boji zleteti, da bi se preveč ne oddaljila in se zopet in zopet vrača v svoj izvor; nerada je sama in šele ko je okrepljena z množico drugih sorodnih misli, se odloči na boj, od katerega pa hitro odneha, če ne uspe. Srbski duh raste visoko kakor gore Balkana, ruski pa na široko v neskončno širjavo kakor so neizmerne stepe dveh njegovih svetov. Srbska misel je jasna kakor nebo, ruska le redko doseže tako jasnost, navadno se težko prevlajuje sem ter tja kakor mrak na morju in dolgo traja, preden se jasno sočine nad njo usmili, da jo dvigne k sebi in razblini v nič. Ruska misel je bolestna, hrepeni vedno po nečem, česar nima, kar je zanjo nedosežno in česar ne more določno izraziti. Tako neprestano išče, kako bi porodila iz sebe idejo, s katero bi presenetila in odrešila svet, kajti priroča ji je častihlepnost in požrtvovalnost.“

Toda pri tem večnem pričakovanju ruska duša le prerada sprejema tuje nazore in je pripravljena zanje žrtvovati svoje življenje in imetje. „Za verske skrivnosti nima morebiti noben narod tako odprtega arca kakor Rusi. K mističizmu nagnjena ruska duša zato ni zadovoljna s pravoslavnim krščanstvom in ustanavlja verske sekte. V ruski duši se družijo resnično z neresničnim, naravno z nenaravnim, vidno z nevidnim in ker ne razlikuje enega od drugega; to

je vplivalo na slovansko religioznost tako, da jo je na eni strani zvalilo v nadzemske mističnost, na drugi strani pa željo po zunanjem blešku in pompoznosti v cerkvenih obredih.“

Dalje: „Vsak narod ima svojega Boga, to je svojo predstavo o Bogu, tako da kako božjo lastnost pri svojem Bogu posebno poudarja, druge lastnosti mu pripisuje enako z drugimi narodi. Ni bolj primerenega ključa, ako hočemo pronikniti v dušo kakega naroda, nego ga nam da narod sam s tem, da spozna mo njegovo predstavo o Bogu. Razmerje do Boga se potem kaže v razmerju do ljudi, daje smer njegovemu čuvstvu in razumu in nazor na družbo in skupno delo od družine do države. Srbski Bog je rodbinski starejšina, ki ga rod spoštuje in posluša kot svojega glavarja, toda vsak član družine se mu čuti blizu in ta ljubezen med srbskim človekom in Bogom dovoljuje človeku nekako zaupnost in Bog mora poslušati ne le molitve, ampak tudi očite, da to in to ni brez napake napravil, kakor bi Bog mogel in moral. Srbski Bog je narodu blizu, ruski Bog je daleč in visoko. In iz te visokosti se zdi ruski Bog grozen. Beseda grozen ima v rusčini nekoliko drugačen pomen: nam pomeni strašen, tam pa veličastno ogrožen. Srb hoče od svojega Boga ljubezni in mu zanjo daje ljubezen. Rus pred svojim groznim Bogom trepeta in molji pred njim v prahu, a ne stoji kakor Srb. Pri Srbu prevlada ljubezen (zapuše), pri Rusu strah.“

Iz tega sledi: „Razmerje ruskega človeka do groznega Boga se je prenelo tudi na njegovo razmerje do vladarja.

Tudi car je grozen in mora biti grozen, la odgovarja predstavi naroda... Rus hoče imeti groznega Boga in groznega carja, samodržavnega Boga in samodržavnega carja, hoče se bati Boga in carja. Tak nazor se je razvil v ruski družbi. Najvišja prosvetna avtoriteta je bil car. Vseled tega je bila ruska država „ilna.“

Toda mladina se je navzela zapadnih tujih idej. Nastal je boj med staro in mlado Rusijo. Prišli so nihilisti. „Kaj je nihilizem? Bastard, katerega mati je ruska „skuka“ (dolgčas), oče pa evropski „lapad“ s svojim materijalizmom in razvirano civilizacijo.“

„Z neskončno naivnostjo so hodili nladati Rusi in Rusinje v središča zapadne civilizacije, da bi se je tam naučili. Videli so tam drugačen red, druge razmere in navade, vse je bilo drugače nego pri njih doma. Vsa, kar je ostalo za njimi v Rusiji, se jim je zdelo slabo, tem slabše, čim bolj je bilo različno od tega, kar so videli v tujini.“

Zapad je imel o Rusiji predsodke, katere so Rusi sami potrjevali. Niso niti videli, da ima tudi zapad svoje napake in slabe strani. Tako je raslo sovražnost mladih Rusov do lastne države, dokler je niso ničili. Iz teh nazorov se vidi, da stoji Holecček popolnoma na stališču slavjanofilov, ki so po njegovem mnenju edini podali pravo rusko narodno modrost. Silna carska Rusija je bila poklicana, da izvrši svojo nalogo med slovanskimi narodi. Glede te naloge so bila mnenja različna.

Leta 1910. — piše Holecček — me je obiskal ruski konzul Zukovskij in mi je

stavil vprašanje, kako si predstavljamo razpad Avstrije, v katere dežele bi se razdelila. Rusija sicer ni mislila na vojno — je 30 let — ker je nemški cesar Viljem tako rekel. Odgovoril sem — pravi Holecček — da bi po razpadu Avstrije morale nastati samostojne državice deloma na zgodovinski deloma na narodni podlagi. Ker Holecček ni verjel na spravo med Srbi in Hrvati, je mislil, da bosta na jugu dve državi. Misli je tudi na koridor med češko in hrvatsko državo, o katerem je govoril že leta 1908. z drjem. Krisperjem v Bohinjski Bistrici po kongresu slov. novinarjev v Ljubljani. S tem bi bila pretrgana vez med Nemci in Madžari, ki je nastala po propadu Vel. Morave.

Ruski konzul ga je vprašal, ali bi Čehi sprejeli kakega Romanova na svoj prestol. Il. je odgovoril, da je to nemogoče. Končno je podal sledečo izjavo:

„Želim, da bi bilo razmerje Rusije ne gelde nas Čehov, ampak do vseh slovanskih narodov urejeno normalno, zato nikoli ne izpusim izpred oči stvarnega zgleada rusko-bolgarskega spora. Svetujem, naj Rusija za noben slovanski narod ne stori ničesar, za kar je ne prosijo priznani in upravičeni zastopniki teh narodov. Sem prepričan o plemeniti slavjanofilski duši Dostojevskega, toda ne priporočam Rusiji, da bi — kakor je on zahteval — osvobodila Slované mageri proti njihovi volji. Takega osvobodjenja bi Slovani nikoli ne priznali. Ako bi slo to lahko, bi rekli: Rusi si je v nami poceni pripomogla do slave — ako bi slo težko, bi rekli: mislili smo, da je

veseljem, saj je vprašanje zdravega razvoja našega seljaka vprašanje bodočnosti celokupnega našega naroda.

Invalidsko vprašanje v Italiji. Državni podtajnik v italijanskem ministrstvu za socialno politiko je sestavil načrt za preureditev invalidskih pokojnin. Načrt temelji na načelu, da pokojnina ni pravica, temveč dobrohotna milost od strani države. Temu tolaženju so se invalidi uprli ter nastopili pri Mussoliniju za rešitev invalidskega vprašanja na tak način kakor ga zasluži dostojnost njihovih žrtev. Obenem so invalidi proti vladi priredili demonstracije.

Kriminalna statistika iz Hrvaške in Slavonije. Na ozemlju Hrvaške, Slavonije in Medimurja se je letos januarja me-

seca primerilo 797 slučajev zločinov. Zločini so bili skupno 1393, po spolu 1192 moških in 111 ženskih oseb. Na daljšo jebo je bilo med njimi obsojenih 398 oseb, dočim so ostale avoje kazni že odslužile.

Prisilno zdravljenje spolno bolnih na Češkem. Češkoslovaška vlada je nedavno tega izdala nove odredbe za pobijanje kožnih bolezni. Glasom teh odredb je zdravljenje spolno obolelih oziroma prisilno, v kolikor so bolniki ne podvržejo zasebnemu zdravljenju. Sumljive osebe obeh spolov se bodo pregledovale tudi na klinikah. Zdravniki v čsl. republiki morajo poslej voditi registre spolno bolnih ljudi, za katere se otvorijo posebne ambulance.

vala, možno, načelnice, da javljaš po takšni dolgi tanki žici? Toda srečni načelnik si zna pomagati in jim razloži: »Bedak! Mislite si strašno dolgega psa, ki ima glavo v Beogradu, rep pa je na peljan po teh drogih zem v Berane. Ti vsčipneš psa tu v Beranih v rep, — in tam v Beogradu bo zatulil! Ali sedaj razumete? — In so razumeli.

Skupščinski sluga.

«Kaj ste, gospod?»
«Stalen član narodne skupščine!»
«Kdo pa je potem tačen član?»
«Vsi gospodje poslanci in ministri!»
«Kaj pa ste pravzaprav Vi?»
«Jaz ... jaz sem ... skupščinski sluga.»

Non scholae, sed vitae discimus.

Dvajset let, odkar smo maturirali v Celju. Zato smo se lani zbrali, da praznujemo spomin. Takšna je dobra stara navada ...

Sprejem, glavna skupna večerja. Drugi dan skupna maša, in skupni obisk starih šolskih prostorov, ki služijo danes že drugim namenom. Potem obisk v novi gimnaziji, da se vpišemo v spominsko knjigo, s primernim latinskimi rečmi.

Dogovorimo se na rek: »Ne učimo se za šolo, ampak za življenje.«
In glej, med nami ga ni, ki bi znal to vstično pravilno napisati in povedati po latinski ...

Radikalci.

Srečni načelnik v Karakratovem izza Šarplanine dobi od »guvernmana« iz Skoplja depešo, naj po možnosti prepreči vso demokratsko propagando v svojem srezu, zlasti naj zabrani vsak shod.

Nekaj dni pozneje pride načelnik sam v Skopje, po opravkih, in se javi: »Vse v redu, zbori so že zabranjeni.«

«Iz zakonitih razlogov?»
«Radi pogave, gospodine okružni!»
Okrožni načelnik se oddahne. »Res, na to sem pozabil, saj imamo v svojem okraju hvala bogu pegavec!»

Sodaj se pa sreški načelnik ponosno zvrnava:

«Gospodine okružni načelnice,» pravi, »dokler uživam vaše in Pašičevo zaupanje, in dokler bom jaz sreški načelnik v Karakratovu, tako dolgo bom hvala bogu vedno imeli toliko pegavec, kolikor ga rabimo ...»

Crescite et multiplicamini...

Prijatelj Zolna je že čez petdeset, pa je še korajžen. Sedaj se je v drugi oženil, in sicer to pot s sedemnajstletno devojko. Hej, z lepotic! Kar je res, je res. Tolikoga okusa mu nisem pripisoval! — Zolnove srečam pet tednov pozneje.

«No, gospa, kako pa ...» jo nagovorim.
Zolna je menda mislil, da se hočem noslano šaliti, kakor je pri nas v navadi, če govorimo z novoporočenci, in naglo mi prišepeta:

«Za božjo voljo, molči ... elle ne saiti rien» ...

Išče se zdrava vinska klet

v najbližji okolici Ljubljane, levan užitnega ozemlja. Eventualno se prevzame s vsem inventarjem. — Cenjene ponudbe pod »Prisna vina« na upravo »Jutra«, Ljubljana, Trstenova ulica 54. 305

Preklic.

Naznanjem občinstvu, da nisem plačnik za dolgove moje žene Vide Bizovičar.

Stefan Bizovičar

Prodaj v središču mesta

stavbeno parcelo okoli 800 m² a Din 120 — Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Perilo

za dame, gospode in otroke po znižanih cenah pri A. Sinković nasl. K. Soss Ljubljana, Mesni trg št. 19.

Kože

divjačine vsake vrste, tudi zajčje, kupuje trgovina z usnjem D. Zdravšč, Ljubljana, Sv. Florjana ul. 9

MARASKINO MORPURGO.

Čašica tega delikatnega likera je nepopisen užitek! Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in druge izbrane likerje, žganja, ekstrate in sirupe.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. MORPURGO, SPLIT

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Zrinskega cesta 7.

Mali oglasi

stanova do 20 besedi 3 Din, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, depozicije, ne promične do 20 besedi 3 Din, vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. Lahko tudi v znakih. Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priložna znanja za odgovor.

Trgovska pomočnica, marljiva in vestna, izučena v peceristiški stroki. Iščo mesta če mogoče v kakšni večji trgovini v Ljubljani. Vešča tudi kajigovodstva. Cenjene ponudbe pod »Marljiva« na upravo »Jutra«. 638

Trgovski pomočnik izvrstan manufakturiar in špecerist želi premeniti svojo doseženo službo. Ponudbe je poslati pod »Vestna« na upravo »Jutra«, Celje. 668

Dva trg. pomočnika mešane stroke za večtrgovino na deželo se sprejmeta. Ponudbe pod »Agilen« na upravo »Jutra«. 671

Trgovski pomočnik, 30 let star, se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri Albino Pečarju, Imeno, posta Polječtrtek. 633

Pozor, lesni industriji in družbi! Intelligenet. 30 let star, ne oženjen mladenič, sedaj poslovodja v čje trgovine z lesom in apnom, želi premeniti službo kot prejemalec, nakupovalec itl., najraje na deželi, govori in piše slovensko, nemško, italijansko ter deloma hrvaško. Nastopi lahko tekmo 15 dni. Cenjene ponudbe z navadno plačo in pogojev je vpslati pod »R. J. zanesljivo«, poštnoštečice Komnik. 634

Ekonom, 688 neženjen, ki je dovršil kmetijsko šolo ter srednjo vinarsko in sudjarsko šolo, že s toletno prakso, želi premeniti službo na kakšno večje gospodarstvo vsled razdelitve doseženega posestva. — Ponudbe pod »Ekonom 1011« na upravo »Jutra».

Knjigovodja-bilanolist, do sedaj pri večjem industrijskem podjetju, želi premeniti mesto. — Cenjene ponudbe prositi pod »Trezen in zanesljiv« na upravo »Jutra». 682

Doberman, policijski pes, mladi, čistokrvna pasma, jako lep, črn, s rjavimi oznakami, ki je dobil nagrado in diplomu, se prida tukaj radi preseliti. Cena 3000 Din. B. Marković, Dravlje št. 36. 679

Prodaj pet vagonov bakovih, dobro polnjenih samo kladnih drv po ceni kron 110 za 100 kg, franko vagon št. J. nedež na Dolenjskem. Dobava takoj, Franc Knez, posta Tržišče na Dolenjskem. 676

Proda se poslastice obtočje iz hiše, gospodarskih poslopij, okrog 11 orolov ajit in travnikov, pol orolov vinogradi, 30 orolov gozda ter pašnika. Ponudbe naj se pošljejo Valentin Miklavc, posest izu v St. Pavlu ob Prebodu — Gorica. 687

Hišni posestniki, pozor! Hiše (vile) v Ljubljani s prostim stanovanjem najmanj 3 sob, tudi še ne dogotovljeno kupim takoj ali pa zamenjam s popolnoma moderno ure eno hišo pol ure od Ljubljane proti doplačilu. Ponudbe pod »Posestniki na upravo »Jutra«. 685

Mlin 678 najnovrejša konstrukcije, z valjarji in vrtilnimi roleti, za domačo uporabo prodam. Več pove Franc Kovač, Zgola, posta Begonje pri Lescah.

Zasebniki, upokojenci! Kdor bi zamenjal moderno stanovanje najmanj treh sob v Ljubljani, tudi na periferiji mesta, mu dam brezplačno popolnoma moderno stanovanje v ljubljanski okolici ali pa nagrado. Ponudbe pod »Zasebniki« na upravo »Jutra».

Državni uradnik (mlad vdovec), želi posejiti od 5000 do 10.000 Din na poljstvo. Dopise pod »Lepo poljstvo« na upravo »Jutra». 689

Nemška stenografija se ponuja v popoldanskim urah. Učna doba 2 meseca. Ugodno za one, ki si želijo zboljšati svoje dohodke. Prijave na poštni predal št. 68, Ljubljana. 697

Premog in drva na debelo in drobno nudi

K. URABEC trgovina z lesom in kurivom

Skladišče: Streliška ul. 29 (baraka). Pismena naročila je nasloviti na Sv. Petra cesta 17, kjer se tudi sprejemajo ustna naročila. 312

Proda se zelo dobro vpeljana

manufakturna trgovina v večjem mestu Slovenije, na najboljšem prostoru, s 15 letno najemn. pogodbo.

Promet leta 1922. nad K 14.000.000.—

Potrební kapital: Din 500.000.—

Ponudbe pod »Izredna prilika« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Sokolski vestnik

Prednjaški tečaj sokolske župe Ljubljana I

Pretekli teden se je vršil pri župi Ljubljana I v Ljubljani letošnji prednjaški tečaj, ki je trajal 8 dni. Tečaj je poselelo 24 članov in 26 članic, kar je jako častno število z ozirom na to, da ima župa 25 društev. Predavanja so se vršila v društvenih prostorih Sokolskega društva Ljubljana I na Taboru, telovadba pa v šolski telovadnici na Ledini, ker župa ni mogla dobiti drugod telovadnice. Tečaj je vodil župni načelnik br. Miroslav Ambrožič, ki je imel tudi predavanja. Njemu ob strani so stali bratje Drenik, dr. Janar, Kušcer, Miklavc, dr. Pestotnik, Ryska, Smole, Svetlič in sestra Cigojeva. Disciplin v tečaju je bila vzorna, tečajniki so z veseljem in hvalovredno pazljivostjo sledili predavateljem, tako da so bili oboji jako zadovoljni in veseli, ter je uspeh tečaja zaslugam. Izpiti koncem tečaja se niso vršili, ampak se vrše šele čez mesec dni, da imajo tečajniki čas predelano stvarno ponavljati in se vanjo poglabiti. Udeležniki so imeli skupno prebrano, za katero so morali skrbeti druživa, ki so poslala članstvo v tečaj, stroške za praočišča, ki so bila v hotelu, pa je krila župa iz svoje blaginje.

V nedeljo dne 25. februarja po končanem tečaju so imeli posetniki in njih prijatelji poslovilni sestanek in društvenih prostorih na Taboru. Ta sestanek je bil dokaz kakšna zadovoljnost in bratska ljubeznost je vladala med tečajniki in predavatelji za časa tečaja. Na sestanku je opozarjal vodja tečaja br. Ambrožič tečajnike, da bodi znanje in spretnosti, ki so jih dobili na tečaju podlaga za nadaljnjo sokolsko izobrazbo, ker le s samouizobrazbo potom sokolskega tiska si je mogoče prisvojiti ono stopnjo naobrazbe, ki jo potrebuje vsak dober sokolski voditelj. Naše razmere nam ne pripuščajo vzdrževati daljše tečaje, zato je dolžnost tečajnikov, da sami skrbijo za višje in temeljitejše znanje. Govornik se je zahvalil tudi bratom predavateljem za njih trud in vestno delo. Br. dr. Pestotnik je podal udeležnikom metodična in organizatorična navodila za vodstvo sokolskih društev in za praktično delo v društvih ter se končno zahvalil vodji tečaja br. Ambrožiču v imenu predavateljev za bratsko vodstvo. Župni podstarosta br. Švajgar pa je pozdravil vse v imenu župnega starešinstva. V imenu tečajnikov se je v toplih besedah zahvalil vodstvu, predavateljem in župi za obilo nauke in dobro uspehi tečaj. Ob živahni

zabavi je hitro potekel poslovilni sestanek in s trdnjo voljo, delovati za razvoj Sokolstva, so odšli mladi Sokoli v svoja društva na delo.

Župa Ljubljana I je s tem zadovoljivo izpolnila svojo dolžnost, ki ji jo je naložila sokolska organizacija za tekoče leto.

Sokol I. v Ljubljani sporoča, da so društvene uradne ure razum nedelje in praznikov vsak dan od 16. — 19. ure (4. — 7. ure popoldne) na Taboru. — Vabimo vse članstvo, da v teh urah poravnava članarino in prispevke za župo in savez. Članarina znaša mesečno 2 Din, ustanovna 16kratni znesek letne članarine, vpisnina 3 Din; župni, savezni prispevek in upravnina letno 4 Din. Naraščajina 2 Din četrtletno.

Sokolsko društvo »Ljubljana II.« priredi v nedeljo 4. marca 1923 v Narodnem domu akademijo. Nastopijo vsi oddelki. Začetek ob 7. zvečer.

Jugoslovensko Sokolsko Kolo. Znani sokolski delavci br. Pero Lazarevič v Beogradu je izdal skladbo za klavir pod gorenjim naslovom. Skladba je prav primerna za narodni ples Kolo in se dobiva v pisarni Jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Ljubljani. Cena 6 Din. Toplo priporočamo!

Jugoslovensko Sokolstvo in Poljaki. Poljska javnost se vedno bolj zanima za razvoj jugoslovenskega Sokolstva in so poljski listi dosti dobro poučeni o stanju in delu našega Sokolstva. Tako varšavski »Kurier Polski« povsem pravilno poroča o razvoju jugoslovenskega Sokolstva, ko trdi, da se preureja na podlagi narodnega ujedinjenja. Da je list točno informiran, kaže s tem, ker piše, da sokolska ideja v Jugoslaviji ni utrpela zaradi škode s političnim separatizmom, ki ga je zanesel v Sokolstvo hrvaški del našega naroda in s tem povzročil delno odcepitve iz skupne sokolske organizacije. List ostro obsaja ta pokret.

— Jugoslovensko Sokolstvo skuša v zadnjem času dobiti čim tesnejše zveze s poljskim Sokolstvom, da se polagoma zopet strnejo sokolske zveze med vsemi Slovani.

Rusko Sokolstvo. Boljševizem v Rusiji je izprva sokolska društva zelo oviral, vendar pa so se sedaj društva pričela zopet obnovljati. Tako je obnovljeno predvsem sokolsko društvo v Petrogradu, ki mu načeljuje sokolski delavec Fedja Dormidontov. Delovanje tega društva je tako živahno, da je že pri prvem javnem nastopu telovadilo 2000 Sokolov in Sokolice.

ke in niti najmanjšega sledu, da bi bila krsta kdaj že nasilno odprta, iz česar bi bilo mogoče sklepati, da je kdo dragulje pokradel.

Sicer pa oblasti tako niso pričakovale nobenega drugega rezultata. Odločile so se za svoj korak le, da napravijo konec med ljudstvom razširjenim govorilcem in da preprečijo nevarnost, da bi bilo pokopališče opustošeno. Pokopališče je moralo biti radi »skrivnostnega zaklada« že dolgo časa policijsko zastraženo, a se tudi ta služba, ki je povzročala velike stroške državi, ni mogla trajno vzdržati. Pravljica o krsti mornarja Jonesa in kronskih draguljih carja Nikolaja je bila s tem začkrat odpravljena. Pripominjamo pa, da le začasno, kajti pravljice imajo žilavo življenje in nedvomno bodo še čez več stoletij v Brooklynu iskali po grobovih tajinstvene carjeve diamante, kajti vera v take romantične pripovedke ne izumrje nikdar.

Epizodice Divši Sandžak.

Iz Bijelega polja v Berane postavljajo telegraf. Muslimani male vasice izpod Plevlje se vprašujejo: »Čemu bo ta žica kavrom, evala?« Sreški načelnik jim razlaga: »To je telegraf. Po njem lahko pošiljaš brze vesti od tod do Beograda.« — Toda muslimani le kimajo in stresajo glave. »Kako je to,

ke in niti najmanjšega sledu, da bi bila krsta kdaj že nasilno odprta, iz česar bi bilo mogoče sklepati, da je kdo dragulje pokradel.

Sicer pa oblasti tako niso pričakovale nobenega drugega rezultata. Odločile so se za svoj korak le, da napravijo konec med ljudstvom razširjenim govorilcem in da preprečijo nevarnost, da bi bilo pokopališče opustošeno. Pokopališče je moralo biti radi »skrivnostnega zaklada« že dolgo časa policijsko zastraženo, a se tudi ta služba, ki je povzročala velike stroške državi, ni mogla trajno vzdržati. Pravljica o krsti mornarja Jonesa in kronskih draguljih carja Nikolaja je bila s tem začkrat odpravljena. Pripominjamo pa, da le začasno, kajti pravljice imajo žilavo življenje in nedvomno bodo še čez več stoletij v Brooklynu iskali po grobovih tajinstvene carjeve diamante, kajti vera v take romantične pripovedke ne izumrje nikdar.

Epizodice Divši Sandžak.

Iz Bijelega polja v Berane postavljajo telegraf. Muslimani male vasice izpod Plevlje se vprašujejo: »Čemu bo ta žica kavrom, evala?« Sreški načelnik jim razlaga: »To je telegraf. Po njem lahko pošiljaš brze vesti od tod do Beograda.« — Toda muslimani le kimajo in stresajo glave. »Kako je to,

ke in niti najmanjšega sledu, da bi bila krsta kdaj že nasilno odprta, iz česar bi bilo mogoče sklepati, da je kdo dragulje pokradel.

Sicer pa oblasti tako niso pričakovale nobenega drugega rezultata. Odločile so se za svoj korak le, da napravijo konec med ljudstvom razširjenim govorilcem in da preprečijo nevarnost, da bi bilo pokopališče opustošeno. Pokopališče je moralo biti radi »skrivnostnega zaklada« že dolgo časa policijsko zastraženo, a se tudi ta služba, ki je povzročala velike stroške državi, ni mogla trajno vzdržati. Pravljica o krsti mornarja Jonesa in kronskih draguljih carja Nikolaja je bila s tem začkrat odpravljena. Pripominjamo pa, da le začasno, kajti pravljice imajo žilavo življenje in nedvomno bodo še čez več stoletij v Brooklynu iskali po grobovih tajinstvene carjeve diamante, kajti vera v take romantične pripovedke ne izumrje nikdar.

Epizodice Divši Sandžak.

Iz Bijelega polja v Berane postavljajo telegraf. Muslimani male vasice izpod Plevlje se vprašujejo: »Čemu bo ta žica kavrom, evala?« Sreški načelnik jim razlaga: »To je telegraf. Po njem lahko pošiljaš brze vesti od tod do Beograda.« — Toda muslimani le kimajo in stresajo glave. »Kako je to,

Epizodice Divši Sandžak.

Iz Bijelega polja v Berane postavljajo telegraf. Muslimani male vasice izpod Plevlje se vprašujejo: »Čemu bo ta žica kavrom, evala?« Sreški načelnik jim razlaga: »To je telegraf. Po njem lahko pošiljaš brze vesti od tod do Beograda.« — Toda muslimani le kimajo in stresajo glave. »Kako je to,

Epizodice Divši Sandžak.

Iz Bijelega polja v Berane postavljajo telegraf. Muslimani male vasice izpod Plevlje se vprašujejo: »Čemu bo ta žica kavrom, evala?« Sreški načelnik jim razlaga: »To je telegraf. Po njem lahko pošiljaš brze vesti od tod do Beograda.« — Toda muslimani le kimajo in stresajo glave. »Kako je to,

Epizodice Divši Sandžak.

Iz Bijelega polja v Berane postavljajo telegraf. Muslimani male vasice izpod Plevlje se vprašujejo: »Čemu bo ta žica kavrom, evala?« Sreški načelnik jim razlaga: »To je telegraf. Po njem lahko pošiljaš brze vesti od tod do Beograda.« — Toda muslimani le kimajo in stresajo glave. »Kako je to,

Odprto pismo

gospodinu ministru za agrarno reformo,
referentu Tašnerju, agrarnemu direktorju
dr. Lukanu in okrožnemu poverjeniku
dr. Pfeiferju.

Ker več mojih dosedanjih prošnji ostaja nerešenih, ali se mi jih pa vrača brez rešitve, oziroma, kakor se je izrazil sekretar Barle, da se v okrožnem agrarnem uradu enostavno raztrga, sem prisiljena po tej poti čuvati svojo pravico in klicati po zakoniti pomoči.

Z dopisom okrožnega agrarnega urada v Mariboru z dne 13. januarja 1923., št. 102, se me obvešča, da je moje posestvo vsled nerednega gospodarstva postavljeno pod državno upravo in da je v smislu rešenja ministrstva za agrarno reformo z dne 11. novembra 1922., št. 40.066, imenovan za sekretarja mojega posestva Danko Barle, oskrbnik veleposestva kneza Windischgrätzja v Konjicah.

Strašno me je zadela ta nepričakovana novica, to tem bolj, ker sem bolna starka že v svojem bridkem življenju doživela toliko nesrečnih dogodivštev, kar me je itak skoraj že poglajalo v obup in mi zelo greni konec življenja. Tem bolj me boli, da se je moje posestvo stavilo pod sekretarja, ker ni postavnega vzroka za to.

Zakon z dne 28. decembra 1921. in 3. septembra 1920., št. 14.082, o državnem nadzorstvu in državni upravi veleposestev, člen 7., govori:

- V državno upravo se vzame veleposestvo:
- a) katerih lastniki ne bi hoteli ali ne bi mogli poslovali intenzivno gospodarsko na svojih posestvih;
 - b) katerih lastniki ali njih uprave bi hoteli s kakršnimkoli postopanjem preprečiti izvedbo agrarne reforme ali bi ovirali to izvedbo;
 - c) ako bi bila državna uprava potrebna v javnem državnem interesu neoviranega izvajanja agrarne reforme.

ad a) Ni resnično, da se nahaja moje posestvo v slabem gospodarskem stanju. Hitro in površno opazovanje stanovanjskih in gospodarskih poslopij napravi sicer vtis, da ni vse v redu. Ako pa opazujemo gospodarske razmere zadnjih deset let, dobimo dober vtis o mojem gospodarstvu. Poslopja mojega posestva so bila že pred vojno zaradi stoletnega obstanka potrebna popravila. Vojna in nasilna odzida stanovanj in poljedelskih pridelkov za vojaštvo, slabe povojne razmere gospodarskega značaja, slabi gospodarski dohodki in pomanjkanje poljedelskih delavcev je oteževalo voditi gospodarstvo.

Vključ visokim izdatkom sem začela v jeseni 1922. s prenovitvijo gospodarskih poslopij na svojem posestvu, ki sem jo deloma že izvršila, samo zaradi zime sem delo ustavila in ga bom ponovila spomladi 1923. ter tudi dokončala. Vsak poljedelski strokovnjak v, da se paljani denarja nalaga na poslopja, ker se ta mrtvi kapital najslabše obrestuje. Tudi ako se je zanemarljivo poslopja ter ograje in vrtove okrog poslopij, je to odpušljivo, ker se je porabilo vse moči, da bi se drugo gospodarstvo izven poslopij povzdignilo, kar za to ni bilo niti časa, niti sredstev.

Poljedelski obrat mojega posestva je z ozirom na zemljiščne in splošne gospodarske razmere zadovoljiv in ima relativno zelo dobre čiste dohodke. Moje posestvo, ki obstoji iz približno 130 ha polja in 100 ha gozda, ni v eni arondirani parceli, po večini je raztreseno in sestoji iz približno 300 majhnih parcel, ki se raztezajo na deset katastrálnih občin. Da je obdelovanje takih raztresenih parcel neverjetno težko, zamudno in drago, to bo razumljivo vsakemu poljedelskemu strokovnjaku. Poljedelski delavci v okolici mojega posestva so težko zadovoljivi, delamrži in jih je težko dobiti, in imajo sedaj, ker jim je dala agrarna reforma zemljišča, na svojih posestvih dovolj dela. Nepričakovane skorajšnje nasilne odredbe agrarne reforme so prinesle popolno razrušenje dosedanjega gospodarskega reda. Agrarna reforma je dala prebivalcem največje in najdobitkanejšee parcele mojega posestva in te naredbe delajo silne težkoče in škodo dosedanjemu obratnemu vodstvu. Medtem, ko plačujem davke točno in pravočasno, nisem od danes od onih parcel, ki jih je agrarna reforma nasilno oddala v najem, dobila najemninjskih obresti.

Ko se je po vojni hotelo povzdigniti moje oslabiljeno gospodarstvo, je moj oskrbnik zbolel in po enem letu bolezni — v poletju 1922. — umrl. Ker mi je skozi 25 let dobro gospodaril, ga nisem hotela žaliti s tem, da bi med njegovo boleznijo vzela drugega oskrbnika. Za moj gospodarski obrat je bila oskrbnikova bolezen posebno v denarnem vidu velik udarec. Hotela sem povzdigniti svoje gospodarstvo kot vsi poljedelci, pa so me vremenski pojavi lanskega leta močno oškodovali s tem, da je bila strašna suša, kar je posebno škodovalo živinoreji, ker je bila uničena vsa klaja. V času žetve je deževalo skoraj dva meseca in je žetev izgubila večji del dobitka.

V takih razmerah ni nobeno čudo, da začne gospodarstvo padati in mene ne zadene nobena krivda, kakor tudi ne mojega oskrbnika, temveč samo vremenska neugoda.

Ako je moje posestvo tudi malo nazadovalo, ni bila to niti moja krivda, niti namen, temveč so to zakrivilli nepredvideni nesrečni slučaji in prirodni pojavi. «Vis major» pa ne morem zvati na odgovornost radi tega in tako odpade vzrok a) člena 14. zgoraj omenjenega zakona.

Ni resnično, da je prišlo moje gospodarstvo v slabo stanje v tej smeri, kakor so to poročali nekateri meni slabo želeči gospodom od agrarnih uradov. Kljub težkim nesrečam in slabemu vremenu, je v mojem hlevu 22 glav goveje živine, 6 konj, 20 prašičev, drugih domačih živali in zaloga pridelkov, kakršne nima nobeno gospodarstvo

* Za vsebino uredništvo ni odgovorno.

tako izjemni obsega, v čem, ko je pomanjkanje moka splošno, za tega moje članarjenje posestvo vso okoliščino in silomašne prebivalce z mlekom, kakor tega ne bi storila desetkrat večja posestva z lepim zunanjim licem, ki pa imajo prazne hleve in prazne zaloge in se hočejo rešiti s tem, da sekajo cele gozdove in napolnjujejo žage z lesom, s katerim zalagajo naše sovražnike, ki jim s stavbnim lesom polnijo žepa in s tem uničujejo državno bogastvo.

Da moje posestvo ni v popolnem redu, me bolj boli, kakor si to predstavljajo gospodje pri agrarnem uradu in zato sem napela vse sile, da svoje gospodarstvo povzdignem, tako, da bo drugim gospodarjem za vzgled. Že po smrti mojega starega oskrbnika od meseca oktobra 1922. se nahaja na mojem posestvu akademsko izobražen strokovnjak za poljedelstvo, ki ima že dolgoletno prvovrstno prakso, na katerega se agrarni uradi lahko popolnoma zanesajo, da bo strokovnjaško izvrševal poverjeno mu delo. Kot dokaz mojega resnega stremjenja, da svoje gospodarstvo povzdignem, naj služi dejstvo, da sem namestila strokovnega oskrbnika že takrat, ko agrarni urad niti mislil še ni na to, da bi prevzel posestvo pod državno upravo. Oskrbnik, ki ga imam v službi od meseca oktobra 1922., je gotovo boljši od onih s svojimi pomočniki, ki jih je imenoval deloma agrarni urad in deloma sekretar sam, brez zakona in brez znanja ministrstva agrarne reforme. Četudi se moj oskrbnik radi protizakonitih omejitev po sekretarju ne meša čisto nič v gospodarstvo, ga je pozval sekretar Barle z dopisom od 10. februarja 1923. št. 52/53, da ima zapustiti moj grad in občino Zgornja Poljskava, ker sicer ga bo izgnal on po orožnikih!

Z dopisom okrožnega agrarnega urada z dne 14. februarja 1923. št. 388 je pozval dr. Pfeifer mojega oskrbnika brez vsakega razloga, da takoj zapusti moj grad in občino Zgornja Poljskava, ker sicer ga bo dal izgnati iz občine po politični oblasti. Ali odgovarja to nasilje čl. 12. zgoraj omenjenega zakona ad a) in c) ?

Postavljanje mojega posestva pod državno upravo, da bi se baie izvedli predpisi agrarne reforme, tudi ni v zakonu utemeljeno, v očigled temu, da je že moj oče in tudi jaz mnoga desetletja dajala najboljša zemljišča v najem po najnižji ceni in prodajala potrebni in dostojni državljanom po najnižji ceni zemljišča svojega posestva. Z radostnim srcem in preko svoje moči rada pomagam revežem ter najpotrebnejšim celo darujem poslopja in zemljišča, kar gotovo povzdičuje blagostanje državljanov in sem za sebe pridržala le zakoniti maksimum, boječ se, da se posestvo popolnoma ne razlasi.

Agrarna reforma je bila torej na mojem posestvu izvršena že pred desetletji, po moji inicijativi v najidealnejšem smislu in ko se odstrani sekretar, bom tudi v bodoče revežem rada dajala zemljo.

Ravnanje sekretarja je bilo že pri prvem njegovem nastopu tako, da sem dobila živčni napad da se tresem po vsem telesu in ne morem ne jesti ne spati. S svojim nestrokovnjaškim nastopom je pokazal, da nima pravega pojma o gospodarstvu. Namesto da bi se uvel v razmere na gospodarstvu in sploh v življenjske razmere gospodarstva in skrbel za to, da bi se mala denarna sredstva porabila za najpotrebnejša popravila starega živinskega hleva, za popravilne starega inventarja itd., je otežkočil vsa ta potrebna dela z zavarovanjem starih poslopij na večmilijonsko svoto. S tem je pokazal svojo nezmožnost, ker stavbe so iz kamenja in njihovo strešno popravilo bi veljalo komaj kakih 100.000 kron, če bi jih uničil požar in stara zavarovalna svota 500.000 kron je bila dovolj visoka, posebno ker teče preko gospodarskega dvorišča potok in bi se lahko gasilo.

V mesecu januarju je prišel na posestvo pomočnik sekretarja, Konec Bartolomej, ki je vedno spal in se toliko z vinom zalival, da ni mogel na nogah stati.

10. februarja je prišel sekretar še z drugim pomočnikom na moje posestvo, hoteli odstraniti mojega oskrbnika brez postavnega vzroka, in sicer s pomočjo tukajšnjih orožnikov ter nekega finančnega svetnika, katerega identiteta se ni dognala, kakor tudi ni znan namen njegovega nastopa. Drugi pomočnik sekretarja se imenuje Josip Zdvoc in se podpisuje kot oskrbnik mojega veleposestva ter je absolutno ljudsko in n'čjo poljedelsko šolo.

Ali so ti ljudje znani gospodu ministru in ali so oni postavno opravičeni nadlegovati me in z nepotrebnimi izdatki obremenjevati moje gospodarstvo?

Pomočnik sekretarja nastopa proti meni kot pravi nasilnež in ravno tako tudi proti mojim uslužbencom. On ščuja moje uslužbence k nepokorščini ter jim zapoveduje da mojega oskrbnika nimajo ubogati ter da se morajo zoperstavljati vsakemu njegovemu ukazu. On n. pr. pravi: Če oskrbnik ukaže delati, takrat naj delavci posejajo. V nedeljo 11. februarja je ta človek napadel mojega oskrbnika osebno in ga hotel oklofutati. On je mojemu oskrbniku prepovedal baviti se na mojem posestvu in disponirati z mojimi uslužbenci.

Moje vsled pomanjkanja krme slabo rejene konje izrablja in se vsak dan brez mojega dovoljenja vozi zdaj v Maribor, zdaj v Bistrico ali kam drugam, vključ temu, da so železniške zveze zelo ugodne. To bo imelo za posledico, da bodo konji do časa obdelovanja polja na spomlad popolnoma uničeni.

Mojega čistokrvnega edinega bika je proti moji volji prodal mesarju in ko ga je moj oskrbnik opozoril na člen 14. zakona z dne 3. septembra 1920., mu je rekel, da on vse boljše zna.

Ali nimam nobenih pravic več na svojem itak ma'em posestvu? Ali sme sekretar s svojimi pomočniki tako brez ozira na zakon gospodariti in ali odgovarja to postopanje postavnim predpisom in redu v moji ljubi domovini?

Ali ni več pomoči za mene, za tako izmučeno slabo stvar?

Gospod minister agrarne reforme je bil slabo poučen v zadevi mojega posestva in to je imelo za posledico, da se me je postavilo pod sekretarja, kar zelo ovira napredek mojega gospodarstva in povečuje moje izdatke. Poznam natančno prave vzroke, zakaj sem pod sekretarjem in jih hočem tu le deloma omeniti. Ko bom imela zbran ves nečisti material, na podlagi katerega nastopajo moji sovražniki proti meni, ga prepusim Vam v presojo. Tu igrajo uloge ljudje, ki jim ni do dobrobiti države in tudi ne do pravično izvršene agrarne

reformne. To so državni nasprotni mojim, neslovani — tuji, ki celo preko mrtvih trupel dobrih slovenskih patriotov hodijo, da bi oropali pošteno pridobljeno dostojnih jugoslovanskih državljanov in to poton nasilja, omejitve itd. Njih namen je okoristiti se na račun mirnih državljanov.

Gospod minister, čuditi se boste, kake visoke osebe so takaj zadle svoje prste v moje meso in igralo svojo ulogo.

Lahko bi se na mojem posestvu postavilo za sekretarja mojega akademično izobraženega oskrbnika, kakor se je to zgodilo z nižje kvalificiranim oskrbnikom Windischgrätzovega posestva in to proti moji volji. Moj oskrbnik bi gotovo v vsakem oziru postavno postopal ter bi njegovo postopanje gotovo bilo korektno in manj občutno in tudi jaz ne bi pripuščala nobenega protizakonitega čina mojega oskrbnika.

Oblasti se radi mene ne morejo pritožiti niti radi mojega gospodarsko-socialnega, niti političnega naziranja.

Jaz ljubim svojo jugoslovansko domovino in v njej bivajoči narod in moja ljubezen je iskrena.

Nahajam se v silobranu in iščem pomoči. Nikdar ne bom trpela, da bi se mi uničevala eksistenca omejevala osebna prostost in moje gospodarstvo otežkočalo z varuhi — in če bi bila primorana osebno apelirati na Njegovo Veličanstvo, našega kralja.

Gospoda ministra agrarne reforme prosim, da moje posestvo reši sekretarja. Potem bom mogla s pomočjo svojega vestnega in zvestega oskrbnika porabiti svoje sile za povzdigo gospodarstva, medtem ko se sodaj naše moči izgubljajo v boji proti nepostavni sekretarju.

V prilozi so dokazi ljudstva, občin in agrarnih občinskih odborov, ki so mi poslali moja posestva, da sem dobra in vredna soobčanka in dobrotnica svojih domačinov. Priloga tudi dokazuje, da se izvedbi agrarne reforme nikdar nisem protivila, temveč sem že več desetletij v njenem smislu postopala.

Brezobzirna sekretarja me žene v obup ter mi vzbuja misli na samomor in goji v meni duševno bolezen zasledovanja, tako, da ne morem ne lesti ne spati.

Prosim, gospod minister, da se mi vsaj nekoliko olajšajo zadnji dnevi mojega življenja in okrepite moje srce z odstranitvijo more — sekretarja.

Baronica Vilhelmina Post,

veleposestnica v Zgornji Poljskavi, okraj Maribor.

Ker se proti posestvu, kakor tudi proti baronici Vilhelmini Post v Zgornji Poljskavi, neprestano od brezsrčnih in neznačajnih grabeljivih oseb vseh stanov brezobzirno postopa, katerih nečedno delovanje se bo v kratkem času v raznih časopisih objavilo in bo ta javnost gotovo osupnila. Naša dolžnost je, da ščitimo našo soobčanko.

Postopa se ne samo uničljivo proti njeni lastnini, temveč se s tem tudi njeno življenje ogrožuje in skrajsuje.

Z njeno izgubo bi bili prizadeti vsi mi soobčani in melasi njenega posestva finančno in gospodarsko, ker ona je bila v vseh momentih naša dobrotnica.

Usojamo si gospoda ministra opozoriti na nasilje, ki se vrši nad našo posestnico in nad nami ter prosimo za sigurno zaščito.

Istina je, da je njeni oči kakor tudi baronica Post svoje posestvo po možnosti, odgovarjajoče kraljevim razmeram, dobro obdelovala, neresnica je, da bi se posestvo zanemarljivo.

Istina je, da je baronica Post jeseni 1922. sprejela oskrbnika, ki je v vsakem oziru zmožen posestvo povzdigniti in ki je obenem vrli Slovan in človekoljubljen mož.

Ni res, da bi baronica Post, oziroma njen oskrbnik, hotela preprečiti agrarno reformo ali ovirati njeno izvedbo.

Resnica je, da se je na tem posestvu že desetletja v smislu agrarne reforme postopalo. Oče, kakor tudi baronica sta vedno potrebni soobčanom dajala zemljišča deloma po najnižji ceni v zakup, deloma sta jih pa tudi prodajala in po potrebi tudi darovala.

Istina je, da si naša baronica od ust pritrjuje, živino in zemljo prodaja, da zadosti svojim državnim dolžnostom glede plačevanja davka in terjatev.

Ona ni taka, kakor so mnogi drugi kričavi graščaki, ki so državni sovražni. Ona je v resnici dobra in lojalna državljanica kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ima najboljše namene in dobro srce za vse.

Velika predznost njenih sovražnikov je, da hočejo to gospo nasilno potisniti pod varušstvo, ko je pa duševno popolnoma čila in zdrava.

Smešno je trditi, da bi nasilno postavljanje baronice pod varušstvo pospeševalo izvedbo agrarne reforme na tem posestvu. Ta grozni namen leži le v tem, da bi nam vsem priljubljeno gospo storilo nezmožno, pošteno pridobljeno svoje posestvo braniti pred grabeljivimi rokami.

Mi vsi občani stojimo trdno na strani naše soobčanke, baronice Post in ne bomo nikdar pripustili, da bi se to odlično in človekoljubna gospo vrglo na cesto in zato kličemo gospoda ministra na od pomoč.

Mi ne pripuščamo, da bi posestvo kupil, oziroma da bi ono prišlo v roke kakemu državi in narodu nasprotnemu plemenitašu, to tem manj, ko ga zdaj oskrbuje njen dobro izurjeni oskrbnik. In če bi se deli posestva prodali, smo mi tisti siromaki, ki smo najbolj potrebni, da si z nakupom graščinskega posestva povečamo naša mala, slaba posestva.

Ker je naša gospa pod sekretarjem in mi s to vlogo dokazujemo, da bi sekretar v javnem interesu moral odpasti, potrjujemo, da je vsa vsebina njene prošnje istinita ter podpiramo njeno prošnjo do gospoda ministra, tičujo se po polno opustitve sekretarja.

Sledijo podpisi: Šolskega vodstva, župniškega urada, županištev, občinskih odborov in občinskih agrarnih odborov Zgornje Poljskave, Bukovec, Črešnjevce, Gabernik, Oglnjačak, Pokošje, Sentovec itd.

Naznanilo!

P. n. občinstvu

ter znancem, prijateljem in

gostom z dežele vljudno naznanjaja, da otvoriva

28. februarja opoldne v novi palači Ljubljanske kreditne banke nasproti glavne pošte

prvovrstno kavarno

„EMONA“

opremljeno z vsem komfortom.

Sklicuje se na najino dolgoletno prakso, upava cenjene goste s solidno in skrbno postrežbo v vsakem oziru zadovoljiti, ter se za naklonjenost priporočava

JAN IN KATI FIALA.

Restavracija se bo otvorila nekaj dni pozneje, kar se bo s. občinstvu naznanilo v časopisih.

Naznanilo!

pred 10 leti zidan, v Sp. Štiki, na prometni

točki, z dobro vpeljano gostilno in

kletmi ter trgovskimi lokali, s velikim

vitom in stavbeno parcelo, se s radi

selitve prodaja. Kupca 2 sobi in kuhinja po

dogovor, na razpolgo. Nezaseden prostor

je pripraven za vsako industrijo. Ponudbe

pod »Selitve« na Anonimni zavod Drago

Bezeljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Odvetnika

dr. Karl Triller in dr. Dragotin Treo

naznanjata, da preselita združeno odvetniško

pisarno s 1. marcem t. l. v zgradbo Ljubljanske

kreditne banke v Ljubljani, Dunajska cesta št. 1a,

II. nadstr.

208

Suha drva!

Bukova, borova in brezova, prodaja na drobno in debelo v vsaki množini, na dom postavljena

Drago Ščekič, Maribor, Rajčeva ul. 7

Telefon šte. 355

206

ELIN, družba za električno industrijo

ELIN gradi električne centrale.

ELIN prelevaja in dobavlja vse električne stroje in elektro-

ELIN tehnične aparate in izdelke.

ELIN projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi z elektrotehniko.

Tehnične pisarne in zaloge:

LJUBLJANA, Dunajska cesta, palača Ljubljanske kreditne banke

MARIBOR, Vetrinjska ulica 11.

11

Parkete

hrastove in bukove, prvovrstni slavonski les, kakor brodarški pod, v vsaki množini, s polaganjem ali brez, po najnižji ceni dobavlja tvrdka

Ivan Primožič

parketar

Beograd, Strahinić Bana ulica 43.